

BATI KARADENİZ BÖLGESİ

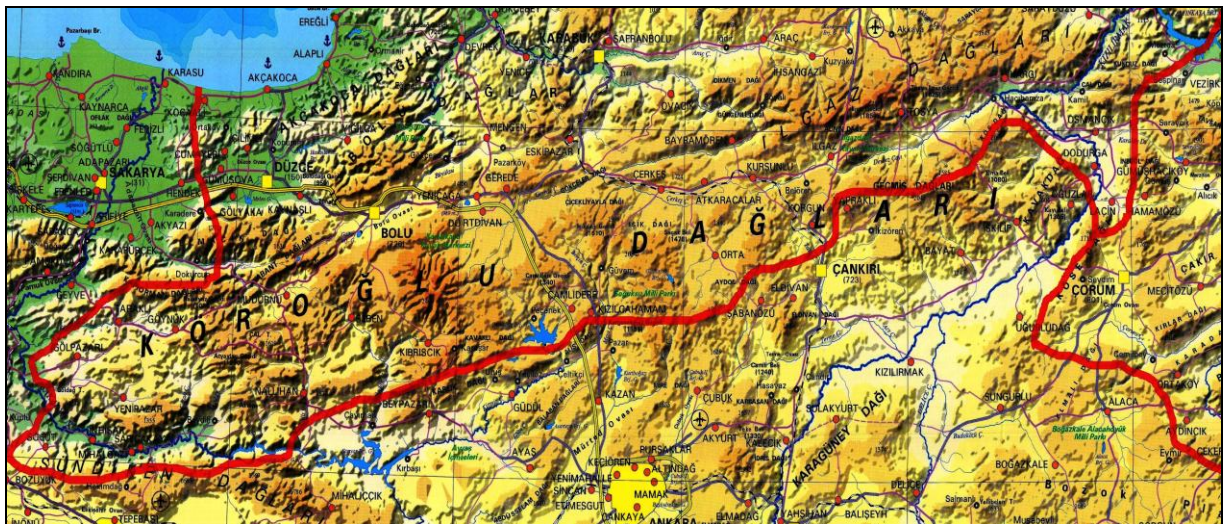
Sınırları:

Batı Karadeniz Bölgesinin Karadeniz kıyısındaki sınırı batıda Sakarya ırmağı doğusundaki KOCAALİ kasabasından başlar ve doğuda Bafra Ovası batısındaki YAKAKENT kasabasında son bulur.

Bölgenin **batı sınırı** aynı zamanda Marmara-Karadeniz bölgesi arasındaki sınırı oluşturmaktadır. Bu sınır alt bölge bölüm bazında değerlendirilecek olursa, Batı Karadeniz bölümüyle Çatalca-Kocaeli, Güney Marmara bölümleri arasındaki sınıra da karşılık gelmektedir. Sınır kıyıda Sakarya ilinin idari alanı içinde yer alan **Kocaeli** kasabasının batısından başlamakta ve güneyde **Çam Dağı'nı**, **Elmacık Dağı'nı**, **Mudurnu Çayı'nı** kuzey-güney doğrultusunda keserek **Kapıorman Dağları'na** kavuşmaktadır. **Mudurnu Çayı** ile **Göynük Çayı** arasında batı-doğu doğrultusunda uzanan Kapıorman Dağlarında doğu-güneybatı doğrultusunu kazanan sınır, **Taraklı** ve **Gölpazarı** kasabalarını Karadeniz bölgesinde bırakacak şekilde bir yol izleyerek **Sakarya ırmağına** kavuşur. Coğrafi bölge sınırı, bu akarsuyu da aynı doğrultuda kat ettikten sonra **Sögüt** kasabası batısında **Karasu Çayı** vadisinin doğusunu izleyerek **Bozöyük** kuzeyinde **Sündiken Dağları'nın** batı kesiminde son bulur.

Batı Karadeniz Bölgesinin Orta Anadolu Bölgesiyle olan sınırı, Sündiken Dağları'nın batı kesimini oluşturan **Bozdağ'da** (1300m) batı-doğu doğrultusunu kazanarak başlamakta ve bu doğrultuda **Sündiken Dağları'nın** kuzeye bakan yamaçlarını izleyerek Sakarya vadisine inmektedir. **Nallıhan** güneyinde **Sarıyar Baraj Gölü'ne** kadar bu doğrultuda uzanan coğrafi bölge sınırı, bu noktada hafifçe güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunu alarak **Çayırhan kasabası** ve çevresini Orta Anadolu Bölgesinde bırakacak şekilde **Köroğlu Dağları'na** intikal etmektedir. *(Birinci Coğrafya Kongresi tarafından çizilen sınır Nallıhan ilçesinin idari alanını bütünüyle Karadeniz Bölgesinde bırakmaktadır. Bu ilçe alanının güney doğu kesimini oluşturan Çayırhan bucağının idari alanı bütünüyle Orta Anadolu Bölgesinin coğrafi özelliklerine sahip olduğu için, bölge sınırı Çayırhan bucak alanını Orta Anadolu Bölgesi'nde bırakacak şekilde düzeltilmiştir.)*

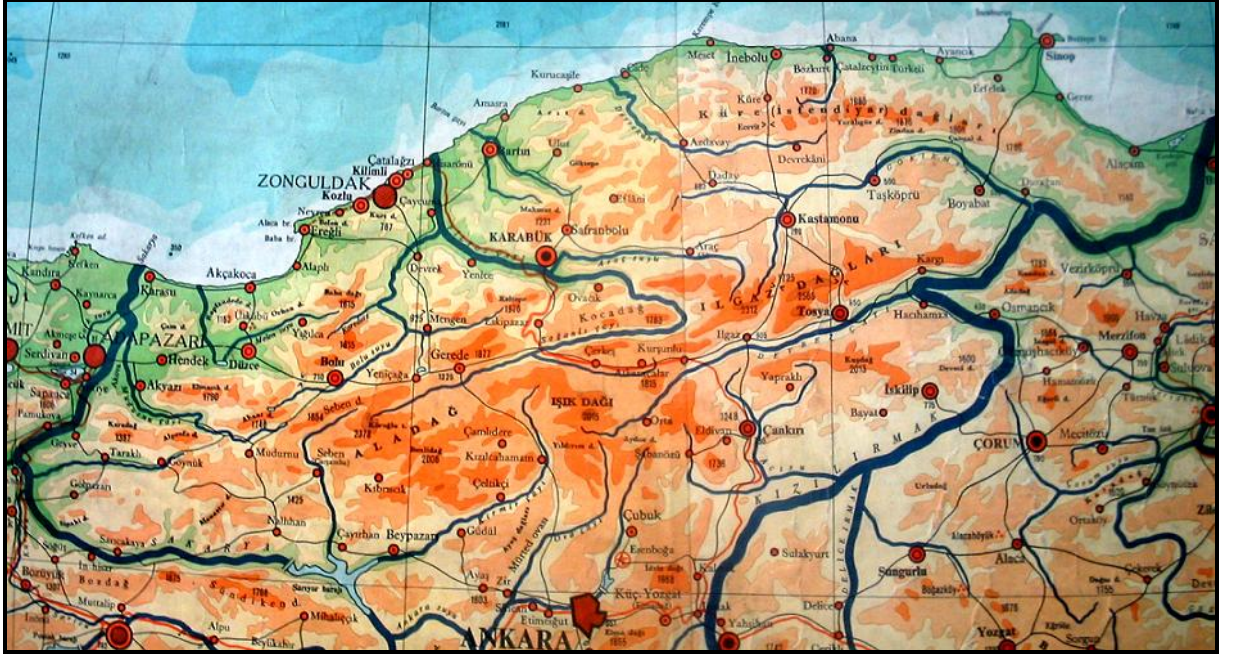
Sakarya Irmağı ile Kızılırmak arasında yaklaşık 400 km.lik bir uzarıya sahip olan Koroğlu Dağları, Batı Karadeniz Bölgesi'nin iç kuşağında Orta Anadolu bölgesini kuzeyden kuşatmaktadır. Nallıhan kuzeydoğusundan itibaren bu dağ sırasının güney eteklerini izleyerek kuzeydoğuya ilerleyen coğrafi bölge sınırı, Ankara ilinin kuzey bölümünde yer alan **Beypazarı** ilçesinin kuzey kesimini (*Karasar Bucağını*), **Çamlıdere** ilçe alanının tamamını, **Kızılcahamam** ilçesinin ilçe merkeziyle birlikte kuzey yarısını Karadeniz bölgesinde bırakır. Daha ileride **Aydos Dağı** üzerinden **Çankırı** iline sokulan bölge sınırı, bu ilin idari alanını ikiye bölerek %55'lik kısmını Karadeniz bölgesinde bırakır. Çok kısa bir mesafede Kastamonu-Çorum il sınırıyla çakışan bölge sınırı, **Çorum** ilinin idari alanı içinde **Kargı** kasabası güneyinde **Kuş Dağı**'nda doğrultu değiştirerek kuzeydoğu yönünde \cap şeklinde bir kavis çizer ve **Oğuzlar-Laçın** kasabaları arasında Kızılırmak'a kavuşarak son bulur.

Bölgenin Orta Karadeniz bölgesiyle olan sınırı, kıyıda Bafra ovasının batısında yer alan **Yakakent** kasabası batısında başlar ve kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanırken Kızılırmak üzerindeki **Altınkaya Baraj Gölünü** ortadan keser. Daha ileride **Kunduz Dağı** ve **Çal Dağı** doğusundan, **Gümüşhacıköy-Osmancık** ile **Hamamözü-Laçın** ilçeleri arasından geçerek **Oğuzlar** kasabası ile Kızılırmak vadisi doğusunda **Laçın güneyinde** (Köse Dağında) Karadeniz-Orta Anadolu Bölgesi sınırıyla kesişir.

Bu sınırlar içinde 5623 km² lik yüzölçüme sahip Batı Karadeniz Bölgesi, Doğu ve Orta Karadeniz bölgelerinden daha büyüktür. Karadeniz bölgesi dışındaki alt bölgeler içinde ise, Yukarı Fırat, Orta Kızılırmak, Antalya ve Adana bölümlerinden sonra beşinci sırada yer alır.

Alt Coğrafi Bölgeler	Alanları (km ²)
01-Yukarı Fırat	71404
02-Orta Kızılırmak	62294
03-Antalya	55783
04-Adana	54393
05-Batı Karadeniz	51623
06-Asıl Ege	45796
07-Konya	42790
08-Doğu Karadeniz	42758
09-İçbatı Anadolu	37455
10-Orta Karadeniz	36837
11-Yukarı Sakarya	34122

Batı Karadeniz bölgesini kendi içinde şu ünitelere ayrılmaktadır.

1. Kıyı kuşağı
2. Çam-Akçakoca-Küre Dağları
3. Düzce-Yığılca Depresyonu
4. Devrekani-Azdavay Depresyonu
5. Gökırmak Depresyonu
6. Araç-Safranbolu-Karabük-Yenice-Devrek Depresyonları
7. Ilgaz Dağları
8. Mudurnu Suyu ile Soğanlı Çayı kavsi arasında uzanan Dağlar: Elmacık Dağı, Seben Dağı, Gerede Dağları, Kocadağ
9. Mudurnu Suyu Vadisi-Kapıorman Dağları-Göynük Çayı Vadisi
10. Devrez Depresyonu
11. Kurşunlu-Çerkeş-Gerede-Yeniçağa-Bolu Depresyonları
12. Köroğlu Dağları

1. KIYI KUŞAĞI

Batı Karadeniz Bölgesinin Karadeniz kıyısındaki sınırı doğuda Bafra Ovası batısındaki YAKAKENT kasabasından başlar, batıda Sakarya ırmağı doğusundaki KOCAALİ kasabasında son bulur. Bu iki yerleşme arasında bir gerilmiş yay gibi duran Küre Dağlarının denize inen yamaçları önünde kıyıda ve kıyıdan biraz içeride batıdan-doğuya doğru şu yerleşmeler yer almaktadır (Bakınız haritalar): KOCAALİ, ALAPLI, AKÇAKOCA, EREĞLİ, KOZLU, **ZONGULDAK**, KİLİMLİ, SALTUKOVA (iç kısımda), HİSARÖNÜ, **BARTIN** (içeride), AMASRA, KURUCAŞİLE, CİDE, DOĞANYURT, İNEBOLU, ABANA, BOZKURT (içeride), ÇATALZEYTİN, TÜRKELİ, HELALDI, AYANCIK, **SİNOP**, ERFELEK (içeride), KABALI (içeride), DİKMEN (içeride), GERZE, YAKAKENT.

Batı Karadeniz kıyısında batıdan doğuya doğru **beş** önemli çıkıntı bulunmaktadır. Bunlar: Ereğli’de **Baba Burnu**, Cide’de **Köpekkaya burnu**, Doğanyurt batısında **Kerempe Burnu**, Ayancık-Helaldı arasında **Usta Burnu** Sinop yarımadasının kuzeydoğu ucunu oluşturan **Sinop Burnu** ile kuzeybatısındaki **İnce Burun** (Türkiye’nin en uç noktası).

DİKKAT!

BU BÖLÜM İÇİN BATI KARADENİZ pdf SUNUSUNDAKİ GÖRSELLERDEN YARARLANABİLİRSİNİZ.

ÇAM DAĞI-AKÇAKOCA DAĞLARI

ÇAM DAĞI

Batıdan Sakarya Irmağı, doğudan ise Melen Suyu tarafından sınırlanan ÇAM DAĞI, kuzeyde Kocaali; güneyde Hendek kasabaları arasında yer alır. Genelde Paleozoik (Devon) devrine ait mermerler ile Kretase ve Eosen yaşlı fişlerden oluşmaktadır. Çam Dağı'nın ortalama yüksekliği 880 metredir. Bu yükselti doğuya doğru artar ve Fındıklı tepede 900 m.'ye ulaşır. Genellikle yapraklı ağaçlardan oluşan orman örtüsü ile kaplıdır. Karadeniz bölgesi ile Marmara bölgesini ayıran coğrafi sınır Çam Dağını zirvelerinden geçmek üzere kuzey-güney doğrultusunda kesmektedir.

AKÇAKOCA DAĞLARI

Akçakoca güneyinden başlayıp doğuda Filyos Irmağına kadar uzanan dağlara AKÇAKOCA DAĞLARI denilmektedir. Batıda Kaplandede (1152), Orhan Dağı sıralarıyla başlayan Akçakoca Dağlarını güneyden Melen Suyu sınırlamaktadır. Eski adı Üskübü olan 6000 nüfuslu Konuralp kasabası Kaplandede Dağı eteğinde yer almaktadır. Melen Suyunun kaynağını aldığı Baba Dağı (1615m) en yüksek yeri oluşturur ve kıyıdaki Ereğli'yi iç kısımda yer alan Devrek'e bağlayan karayolunun geçtiği Baba Dağı Geçidine (720m) yer verir. Baba Dağı geçidinden sonra ortaya çıkan Kurt Dağı (767m), Kozlu-Zonguldak-Kilimli-Çatalağzı gerisinde taş kömürü yataklarına yer vererek Filyos Irmağına sokulmaktadır.

BOLU-ABANT-ELMACIK-KAPIORMAN DAĞLARI

-BOLU DAĞI

Melen suyunu içinden aktığı Yığılca depresyonu ile Devrek Çayına karışan Karadere Çayı Akçakoca Dağlarını Bolu Dağından ayırmaktadır. Kuzey Anadolu fay zone içinde kalan Bolu Dağı (1815m), tektonizmanın etkisiyle GB-KD doğrultusunda bir uzanış göstermektedir. Abant Gölünden kaynağını alan Bolu Suyu, bu dağı aynı doğrultuda güneyden sınırlandırmaktadır. 126.000 nüfuslu Bolu şehri, Bolu Dağı güneyinde kırıklı ve basamaklı bir yapı gösteren geniş Bolu Depresyonu içinde yer almaktadır. Ankara'yı İstanbul'a bağlayan eski karayolu Bolu-Abant Dağı arasındaki Bolu Dağı geçidini izleyerek Düzce depresyonuna ulaşmaktadır. Bu dağ yolu, özellikle kış aylarında kar ve buzlanma nedeniyle olumsuz koşullar oluşturduğu için trafik yükünü rahatlatmak amacıyla Bolu Dağı tuneli yapılmış ve **23 Ocak 2007** 'de hizmete açılmıştır. Bolu Dağı Tuneli Kaynaşlı-Yumrukkaya mevki arasında 2.9 km uzunluğundadır.

-ABANT DAĞI

En yüksek yeri 1748 m.olan Abant Dağı, Bolu Dağının güneybatısında yer almaktadır. Tektonizmanın ve bir heyelan seddinin eseri olan Abant Gölü bu dağın kuzey kesimindeki bir kırık hattında çok güzel bir manzara oluşturmaktadır. Etrafı göknar ve karaçamlarla kaplı olan Abant Gölü, yaklaşık 1350 metre rakıma 125 hektar yüzölçüme sahiptir. Gölün en derin yeri 18 m'dir. Gölün çıkan ve Abant Alabalığı olarak bilinen balık literatüre *Salmo trutta abanticus* olarak girmiştir. Göl, birkaç kaynak suyu, iki-üç kısmen devamlı olan akarsu ve özellikle de kar ve yağmur suları ile beslenmektedir. Gölün etrafında turistik oteller ve lokantalar mevcuttur.

ELMACIK DAĞLARI

GB-KD doğrultulu Abant Dağı, biraz batıda Elmacık Dağlarına bağlanmaktadır. Doğu-Batı doğrultusunda uzanarak Mudurnu Çayına sokulan bu dağlar, kuzeyde Düzce Ovası, güneyde Mudurnu

Çayı arasında yer almaktadır. Doğusu Abant Dağları ile kesilen silsilenin batısında Akyazı Ovası bulunmaktadır. Akyazı Ovası'nın hemen üstünde yer alan **Keremali Tepesi**, bu dağ sırasının en göze çarpan doruklarından biridir. Bitki ve hayvan çeşitliliği yanında su kaynakları açısından da ayrı bir öneme sahip Elmacık Dağları'nın Ortalama yüksekliği 1.250 metre olup dağ sırasının en yüksek noktası 1760 metre civarındadır.

KAPIORMAN DAĞLARI

Elmacık Dağları güneyinde Mudurnu ve Göynük çayları arasında batı-doğu doğrultusunda uzanan dağ sırasıdır. Sakarya ırmağı doğusunda **Karadağ** (1387m) ile başlayan bu dağ sırası doğuda **Alpsofu** dağı ile devam eder. Bu dağ sırasının temelini Paleozoik yaşlı kıvrımlar oluşturmakta, bu yaşlı serinin üzerinde Jura ve Kretase yaşlı formasyonlar yer almaktadır.

KÜRE DAĞLARI

Batı Karadeniz Bölgesinde, Filyos Irmağı ile Kızılırmak arasında dış bükey bir yay şeklinde uzanan **Küre Dağları** yaklaşık 250 km uzunluğunda bir dağ sistemidir. En yüksek noktası Çatalzeytin güneyindeki Yaralığöz Dağı (2019 m) oluşturur. Zindan Dağı (1876) ve Çangal Dağı (1586), Küre Dağlarının diğer zirveleridir. Küre Dağlarını kendi içinde şu bölümlere ayırmak mümkündür:

1. Mahmut Dağı (1231m): Filyos Irmağı ile Bartın Çayı arasında uzanan dağlık sahadır. Filyos ve Bartın Çayına karışan akarsular tarafından parçalanmış durumda olup kuzey kesimi alçak, güneyi yüksektir. Safranbolu ve Karabük şehrinin bulunduğu güney kesimde yükseklik azalmaktadır.

2. Arıt-Göktepe Dağı: Amasra-Kurucaşile gerisinde Bartın Çayı ile Devrekani Çayı arasında uzanan Arıt Dağı, Ulus-Eflani kasabaları arasında **Göktepe** zirvesinde 1200 metreye kadar yükselmektedir.

3. Safranbolu-Araç-Kastamonu Dağları: Filyos Çayının kolu olan Araç Çayı'nın kuzeyinde yer alan dağ sırasıdır. Batıda Safranbolu'dan başlayıp Kastamonu Çayına kadar uzanır. 1200-1500m. Yükseltide olan bu dağ sırası Küre Dağlarının iç sırası olup Araç kasabası kuzeyinde EĞRİCEOVA DAĞI adıyla bilinmektedir.

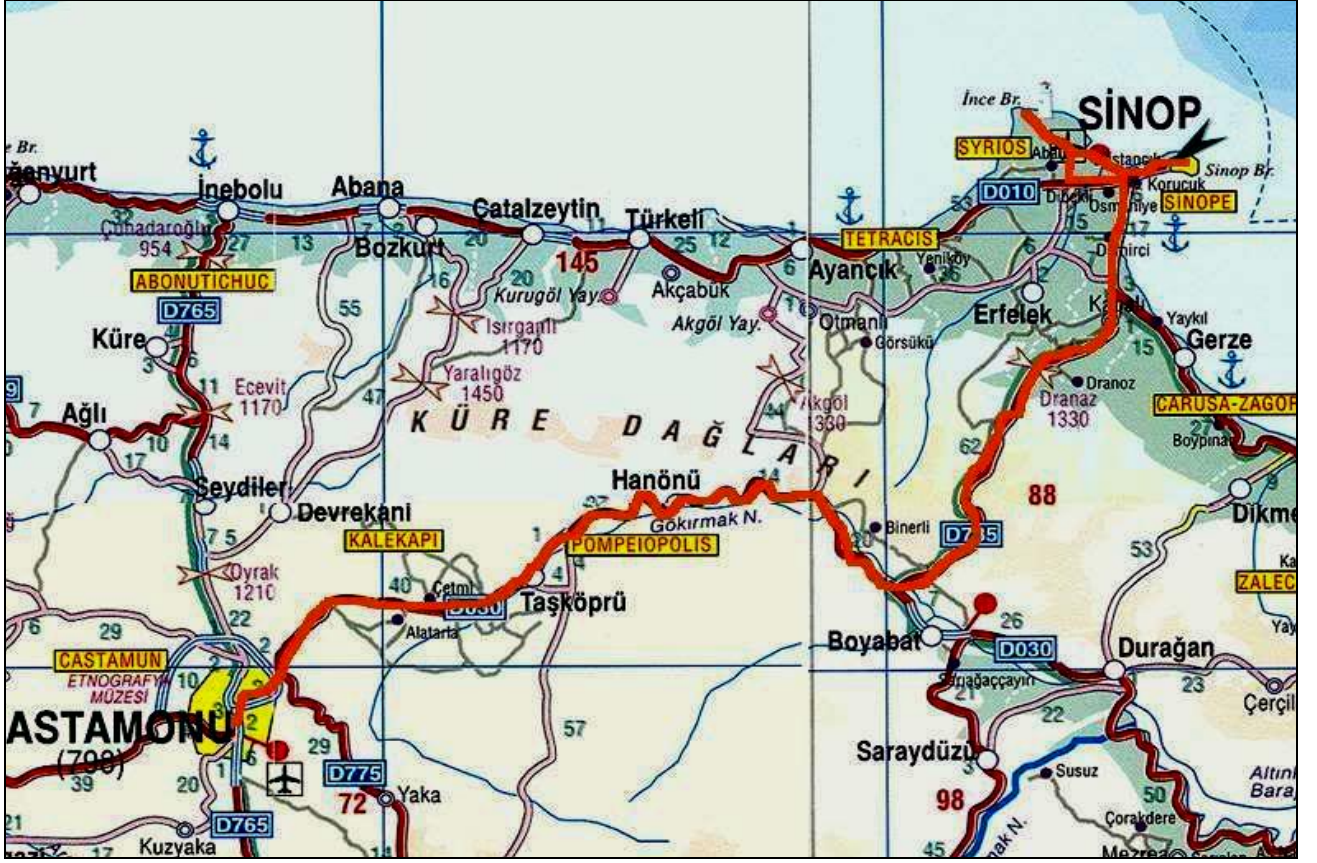
4. Küre Dağları: Batıda Devrekani Çayı ile doğuda Kızılırmak arasında uzanan dağ sırasıdır. Küre Dağlarını güneyden Kızılırmak'ın kolu olan Gökırmak ve kollarının içinden aktığı GÖKIRMAK DEPRESYONU sınırlamaktadır. Bakır madeni bakımından zengin olduğu için bu dağlara Osmanlı Döneminde "Küre-i Nuhas"= Bakır ocağı denilmiş ve "Küre Dağları" adı verilmiştir.

Küre Dağlarının batı bölümü Devrekani Çayı ve kollarının açmış olduğu derin vadilerle parçalanmıştır. Yaralıgöz Dağının güney kesiminden kaynağını alan Devrekani Çayı, Karadeniz'e yolculuğunda Küre dağları içinde **VALLA KANYONU** açmıştır. Valla Kanyonu, Pınarbaşının 26 km. kuzeyindeki Muratbaşı köyü yakınlarında, Devrekani çayı ile Kanlıçayın buluştuğu yerde başlar ve kıyıdaki Cide 'ye doğru yaklaşık 10 km. uzanır, 800-1200 m. derinliğe sahiptir. Bu kayalıklarda kartal, şahin, akbaba gibi yırtıcı kuşlar bulunur. Kanyonun içi profesyonel gruplar tarafından uygun ekipmanla geçilebilmektedir.

Batıda Azdavay'ı Cideye bağlayan karayolu **Dağlı Geçidini**; orta kesimde Kastamonu'yu Küre üzerinden İnebolu'ya bağlayan karayolu **Ecevit Geçidini**; Kastamonu'yu Devrekani üzerinden Abana ve Çatalzeytin'e bağlayan karayolu **Yaralıgöz ve Isırganlık geçitlerini**; doğu kesimde ise Boyabat'ı Sinop'a bağlayan karayolu **Dranaz Geçidini** ve **Dranaz Tunelini** izlemektedir.

Boyabat'ı Sinop'a bağlayan Dranz Tuneli yapım aşamasında iken

Küre Dağları Milli Parkı, bu dağ sisteminin batı ucunda, Karadeniz kıyısındaki Kurucuşile ve Cide ilçelerinin güneyi ile Pınarbaşı ve Ulus ilçelerinin kuzeyi arasında yer almaktadır. Milli Park alanında oluşmuş aşınım yüzeyleri, 'karstik' yüzey şekillerinin olağandışı örneklerini yaratmıştır. Kanyonlar, mağaralar, dolinler, şelalelerden vb oluşan yüzey şekilleri ile karışık ormanlardan oluşan bitki örtüsü eşsiz doğal peyzajlar ortaya koymaktadır. **Ilgarini** başta olmak üzere çok sayıda irili ufaklı mağara da görenleri hayrete düşürecek niteliktedir.

Akarsular, bu peyzajın oluşumunda önemli bir rol oynamaktadır. Alanı drene eden başlıca akarsular (Devrekani, Şehriban/Aydos, Ulus, Arıt) Karadeniz'e doğru yol alırken Milli Park içinden geçer. Küre Dağları, tipik karstik özelliklerinin yanısıra, nemli iklimi sayesinde daha gür ormanlarla kaplıdır.

Küre Dağları Milli Parkı'na kolay erişilmediği için iyi korunmuş ve benzerlerine uluslararası düzeyde ender rastlanan karstik ekosistemleri doğa koruma açısından bünyesinde barındırmaktadır. Avrupa'da elde kalan doğal ormanların en güzel ve en yabancı örneklerinden birini temsil etmektedir. Canlılar için uygun doğal yaşam alanı (ormanlar, sarp kayalıklar, akarsular, çayırıklar, vs) çeşitliliği, bitki ve hayvan türlerinin zengin kompozisyonu, yaşlı ağaçlar, nadir türler bunun en önemli kanıtlarıdır.

Türkiye'nin 132 memeli türünden 40'ı Küre Dağlarında yaşamaktadır. Bu türler, vaşak, susamuru, geyik ve karaca gibi tehlike altındaki hayvanları da içermektedir. Devlet mülkiyetinde olan ormanlardan kırsal nüfus, eskiden beri yakacak ve ucuz yapacak ihtiyaçlarını karşılayabilmekte, ormancılık faaliyetlerinde istihdam edilebilmekte ve diğer orman ürünlerinden (mantar, meyve, vs) faydalanabilmektedir. Kırsal nüfusun "en yoksul" kesimini oluşturan orman köylerinden göçün, büyük kentlerin etrafındaki doğal alanların konut için yasadışı işgalinde önemli payı bulunmaktadır. Milli Parkın etrafındaki köylerinde yaşayan insanlar son zamanlara kadar ormancılık faaliyetlerinde istihdam edilmiş ve bu suretle gelir elde etmişlerdir. Ancak, orman arazisi milli park içerisinde kalan köylerin orman amenajman planlarında yapılan değişiklik nedeniyle üretime son verilmesi bu gelir kaynağının ve ormandan elde edilen diğer geleneksel faydalanma biçimlerinin kaybı ile

sonuçlanmıştır. Bu durum, kırsal nüfusun Milli Parka ve doğa korumaya bakışını olumsuz yönde etkilemektedir.

Tarım toprakları çok parçalıdır. Küçük parseller üzerinde tahıl, meyve ve sebze kültürü yapılmaktadır. En çok üretimi yapılan tahıl buğdaydır; genel olarak iç tüketim ve hayvan yemi olarak için kullanılmaktadır.

Hayvancılık az sayıda büyükbaş hayvanla sınırlıdır. Geçmişte koyun ve keçi beslendiği halde bu durum artık geçerli değildir.

Arıcılık hemen hemen bütün köylerde yapılmakta; modern arıcılık teknikleri çok az kullanılmaktadır. Süzme ya da petekli bal halindeki ürün çoğunlukla kent merkezlerinde ikamet eden yakınlarla satılmakta ve üretim çok sınırlı olduğu için, ciddi bir pazarlama sorunu görülmemektedir.

Kaşık oymacılık, bazı köylerde ahşap kaşık oymacılığı önemli bir gelir kaynağıdır. Genel olarak hane düzeyinde ve kayıtsız bir ekonomik faaliyet şeklindedir. En önemli sorun, hammaddenin, yakın çevredeki ormanlardan düzensiz ve izinsiz olarak temin edilmesidir. Özellikle, nadir rastlanan büyük şimşir ağaçları yitirilmektedir.

Kestanecilik: Doğal kestane ormanlarının yoğun bulunduğu Kurucaşile ve Cide'de, köylüler sahiplendikleri ağaçlardan kestane toplamakta ve köye gelen tüccarlarla kışlık erzak (un, pirinç, yağ, şeker, çay, vs) karşılığı takas etmektedir. Hane başına ortalama 500 kg/yıl kestane meyvesi toplanmakta, yıllık 400-500 milyon TL ek gelir elde edilmektedir. Kestaneler, yerel tüccarlar aracılığıyla köylerden toplanarak, Ankara ve İstanbul'daki büyük tüccarlara satılmaktadırlar.

**BATI KARADENİZ BÖLGESİNİN COĞRAFI ÖZELLİKLERİ
BÜTÜNÜYLE BU BÖLGE İÇİNDE KALAN İLLERE VE İLÇELERİNİN BİR KISMI
BU BÖLGEDE YER ALAN İLLERE GÖRE BU BÖLÜMDE ELE ALINMIŞTIR.**

DÜZCE İLİ

Düzce ilinin arazisi kıyı kesimi dışında ortası çukur, çevresi dağlarla kuşatılmış ovalardan oluşur. Kuzeyde Akçakoca Dağları, doğuda Bolu Dağları, güneydoğu ve güneyde Abant Dağları'nın batı uzantıları yer alır. Orta kesimde tarımsal üretim açısından büyük önem taşıyan Düzce Ovası yer alır. İlin başlıca akarsuyu **Melen Çayı**'dır. Akçakoca Dağları'ndan doğan bu akarsuyun **Melen Gölü** de denilen **Efteli Gölü**'ne kadarki bölümü Küçük Melen Çayı, bu gölle denize döküldüğü Melenağzı arasındaki bölümüne de Büyük Melen Çayı adı verilir. Tarım alanlarının sulanması ve bu alanların taşkından korunması amacıyla Küçük Melen Çayı üzerinde yapılan Hasanlar Barajı'nın tamamlanma tarihi 1972'dir. Hasanlar Baraj Gölü ildeki tek yapay göldür.

Son 150 yıldır Düzce, yöreye göç edip buraya yerleşen farklı etnik gruplara ev sahipliği yapmaktadır. Bu kadar farklı kültürlerin bir arada olduğu bu bölge gelenek, görenek, dil, töre, mutfak, giyim ve müziği ile çok nadir karşılaşılabileceğimiz bir kültür zenginliğine sahiptir.

Doğu Karadenizliler 1877'de başlayan göçle birlikte **Akçakoca**'ya yerleşmişlerdir. Bu göçle birlikte, o tarihlere kadar sadece tahıl üretimi yapılan bölgede mısır ve fındık da üretilmeye başlanmış.1935'den sonra ise giderek artan fındık üretimi, yöre halkının yaşam standardının yükselmesinde önemli etken olmuş. Gelir düzeyinin yükselmesi ile birlikte en köklü değişiklik ise ekonomik alanda gözleniyor. Zamanla kent yaşamına ilgi artmış ve özellikle de Akçakoca'da, önce pansiyonculuk, ardından otellerin açılması ile birlikte turizm önemli bir gelir kaynağı olarak benimsenmiştir.

Düzce'nin tarihi 14. yy'dan daha gerisine dayanmamaktadır. Ancak Düzce'nin 8 km kuzeyinde yer alan Konuralp kasabasının tarihi M.Ö III. yy' a kadar dayanmaktadır. Konuralp'in mevcut arkeolojik eserlerden saptandığı kadarıyla zengin bir tarihi vardır. Konuralp M.Ö. 74 yılına kadar Bilecik, Bolu, Kocaeli ve Sakarya şehirlerini kaplayan bir alanda hakimiyet süren BITHYNIA Devleti'nin önemli şehirlerinden birisiydi ve adıda 'Prusias Pros Hypios (Melen Kenarındaki Prusias)'di. M.Ö. yılında, kısa bir süre Pontus istilasına uğrayan şehir, aynı yıl Roma hakimiyetine girmiştir. Osman Gazi'nin komutanlarından Konuralp Bey, Düzce ve çevresini Osmanlı topraklarına katma emrini aldı. Bunun üzerine 1321-1323 yılları arasında bu yöredeki Bizans tekdürları ile yaptığı

savaş sonunda **DÜZBAZAR** (Düzce Ovası)'ı ve Bizans Prusias'ini fethetti. 16.yy.in ikinci yarısında Düzce kalabalık köyler tarafından 'pazar' mahalli olarak seçilmiş ve o yüzdende ova ortasındaki köye 'Düzce Pazarı ' denilmiştir.

Düzce; Osmanlı İmparatorluğu döneminde donanmanın kereste gereksinimini karşılamada önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca İstanbul'u, Sivas ve Erzurum'a bağlayan yolun üzerinde olması Düzce'nin önemini arttırmıştır. 18. ve 19. yy.da Düzce ayanların kontrolü altında yaşamıştır. Abdüllaziz ve Abdülmecit döneminde, Kafkasya'dan, Doğu Karadeniz'den, Doğu Anadolu'dan ve Rumeli'den gelen göçmenler Düzce'nin nüfusunun artmasında ve şehrin büyümesinde önemli rol oynamışlardır. Hükümet yeni gelenlere ücretsiz toprak sağlamıştır.

Cumhuriyet Döneminde büyük bir gelişme gösteren Düzce, Türkiye' nin en işlek ve zengin ilçesi oldu. D-100 karayolu ve TEM otobanının geçmesiyle ulusal ve uluslar arası boyutta gündeme geldi. 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 depremlerinden sonra kısa sürede yeniden kalkınabilmesi için 9 Aralık 1999 tarihinde 81. ilimiz oldu. Düzce ekonomisinin dinamik bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Bunda iki metropol kent arasında oluşu önemli rol oynar. Ayrıca ülkenin sanayi kuşağı diye ifade edebileceğimiz Marmara Bölgesi ile sınır oluşu da bunda etkindir. Metropollere mesafesi zaman açısından uzak denilemeyecek düzeyde olup 2-2,5 saatte Ankara ve İstanbul illerimize karayolu ulaşımı rahat ve güvenli şekilde otoban bağlantılı olarak yapılmaktadır. Akçakoca ilçesi ile deniz bağlantısı vardır. Ulaşım ağında Anadolu İllerimizin İstanbul bağlantısında bir geçiş noktasıdır. Merkez nüfus deprem öncesi 80.000 civarındayken deprem sonrasında 60.000'lere kadar düşmüştür. Ancak hızla göç alan bir il olarak Düzce'nin çok yakın zamanda nüfusunun artacağı kaçınılmaz görülmektedir. Deprem sonrasında büyük bir ilgi odağı diye de adlandırabileceğimiz kalıcı konutlar hak sahipliği noktasında ihtiyacı gidermiş, ilde ev sıkıntısına da büyük oranda cevap vermiştir.

Sanayi sektöründe bölgedeki hammaddeden de kaynaklandığını söyleyebileceğimiz orman ürünleri sektörü başı çekmektedir. Son yıllarda bunu takiple tekstil önemli bir istihdam alanı olarak görülmektedir. Büyük kentlerdeki üretim maliyetindeki istihdamın yüksek oluşu tekstil sektörünü yavaş yavaş küçük illere doğru itmekte Düzce'de bundan nasibini almaktadır. Yine hammadde kaynağı olarak sıkıntısı olmayan bir sektör fındık işlemeciliğidir. Kırılması, kavrulması, piyasaya sunulabilecek düzeyde paketlenmesi gibi çalışan işletmeler mevcuttur. Bir farklı sektörde yivsiz av tüfeği imalatı ve tabanca üretimidir. Ayrıca bunların tamiri, bakımı, gravürünün yapıldığı yan sektörleri de mevcuttur. Bu konuda Sarsılmaz Silah Sanayi ülke çapında hatta dünya çapında bir kalite ve üretime sahiptir. Bunlarla birlikte ülkemizde az sayıda olan maya üretimini gerçekleştiren Pakmaya, bisiklet ve motosiklet iç ve dış lastiği yapan Anlaş, otomobil üretiminde kullanılan fitili üreten Standart Profil, basınçlı basınçsız elyafli çimento boru üreten Süperlit, ülke çapında önemli bir düzeyde kilit üretimi yapan İTO Kilit (IR Emniyet) önemli bir yer kaplamaktadır.

Akçakoca ilçesi ve Düzce Merkez'de çelik boru üretimi de gerçekleştirilmektedir. Uzel Traktör Fabrikasının da 2000 yılında temeli atılmış olup inşaatı devam etmektedir. Üretime geçmesi ile birlikte bu alandaki yan sanayiinin de gelişme göstereceği beklenmektedir. Düzce İlinin metropol kentlere yakınlığı, liman ve hammadde kaynaklarına yakınlığı, ulaşım kolaylığı, deniz ve doğa turizmüne sahip oluşu yatırım ve yatırımcılar için bir caziplik merkezi oluşturmaktadır.

Düzce,1999 yılında yaşanan depremlerin yıkıcı etkisini yaşamış ve aynı yılın sonunda il statüsüne geçmiş olması nedeniyle kent yaşamı büyük değişikliğe uğramış bir ildir. Özellikle Düzce-Kaynaşlı merkezli ikinci deprem İl'in sanayiini, fiziki hasar ve kapanan işyerleri dolayısıyla üretim kayıplarına ve yüksek oranda işsizliğe sebep olarak etkilemiştir. Esnafın 17 Ağustos 1999 Marmara ve 12 Kasım 1999 Düzce Depremlerinde irili ufaklı; 3.837 işyeri yıkılmış 2.573 işyeri orta hasarlı, 1.606 işyeri ise az hasarlı olup toplam 8.016 işyeri hasar görmüştür. Ayrıca 350 adet büyük ve küçük sanayi kuruluşu depremde hasar görmüştür. Tacir, esnaf ve sanayicinin maddi zarar toplamı yaklaşık 150 Trilyon TL. civarındadır. Düzce'nin yatırımcı için daha cazip hale getirilmesi, deprem sonrasında ayağa kalkmasında yardımcı olacaktır. Bunun için; Organize Sanayi Bölgesi'nin bitirilmesi, Düzce'nin Kalkınmada Öncelikli İller - Acil Destek Kapsamına alınması, teşvikli yatırımların ilimize yönlendirilmesi yararlı olacağı düşünülmüş olup bu yönde çalışmalar sürdürülmektedir.

Düzce ekonomisinde tarım sektörü, Düzce'nin gelir kaynağında önemli yer teşkil etmektedir. Ormanlık saha dışı kalan bölümlerde özellikle fındık, pancar, mısır, buğday, çeltik ve virjinya tütününü ekimi yapılmaktadır. Tarımın geliştirilmesi için teşvik olarak 5 ton stajlık mısır tohumu 3 ton yonca tohumu ile 500 Kg. korunga tohumu, 13 ton çeltik tohumu, 16 Kg. helbisit, 4 adet slaj makinesi, 4 adet çalı kesme makinesi, Akçakoca ilçesinde 3.000 adet kivi fidanı dağıtılmıştır. Sosyal Yardımlaşma ve

Dayanışma Vakfı'nca finanse edilen 120 m2'lik 50 adet sera çiftçilere anahtar teslimi şeklinde dağıtılmıştır. Düzce meyvecilik üretme istasyonu komşu illerin yanında Çankırı, Kastamonu, Karabük ve Bartın İllerinin meyve fidanı ihtiyacını karşılamaktadır. İlimizde 92 adet gıda üreten işletmenin 4'ü süt ve süt mamülleri işletmesinden 510 tondan sonra 2 adet un fabrikasından 750 ton, 69 adet fırın 1.545 ton ekmek, 1 çeltik atölyesi 173 ton pirinç, 6 adet fındık kırma fabrikasından 655 ton fındık içi, 1 adet ekmek fabrikasından 1.324 ton maya ve 1 adet tuz atölyesinden 414 ton yemeklik tuz üretilmektedir.

Düzce ili büyük ve küçük baş hayvancılığı ile kümes hayvancılığı ekonomide halkın geçim kaynakları arasında önemli bir yer tutar. İlimizde 65.085 büyükbaş, 16.538 adet küçükbaş hayvan 332.000 adet yumurta tavuğu, 20.614.050 adet Broiler tavuğu bulunmakta, ayrıca 44 adet alabalık çiftliğinde 82 ton/yıl alabalık üretimi yapılmaktadır. Çiftçilere, 2000 yılında 1000 adet hindi palazı, 6000 adet yumurta tavuğu civcivi, 3000 adet alabalık yavrusu (FAO) tarafından dağıtımı gerçekleştirilmiştir. Mera ve çayır alanlarında aşırı ve zamansız otlama meralarda bitkisel azalmaya neden olurken hayvancılığı olumsuz etkilemektedir. Meraların ıslahını ve düzenli kullanımını hedefleyen Mera Yasasının uygulanabilirliği için Kadastro Yasasının hızla sona erdirilmesi gerekmektedir. İl'de ilgili yasa çerçevesinde oluşturulmuş Mera Komisyonu ve Tetkik Ekipler halen çalışmalarına devam etmektedir. Ortalama 150 günlük bir otlama süresi dikkate alındığında İl'in 70.000 hektarlık iyi nitelikte mera alanına ihtiyacı vardır. İl için mevcut mera ve yaylak alanlar yeterli değildir. Mevcut mera alanlarının ve yetersiz olması İl'de kaba yem ihtiyacı açığının olmasına neden olmaktadır. Kaba yem açığının karşılanması için yem bitkileri ekimi teşvik edilmektedir. Mera ve yaylası uygun bölgelerde küçükbaş hayvancılık ova köylerinde yem bitkisi ekim artışı ile büyükbaş hayvancılık teşvik edilmektedir. Kaynaşlı İlçemizde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfınca 150 adet damızlık süt sığırcılığı projesi uygulanması için araştırmalara devam edilmektedir.

Düzce İlinin 59.300 hektarlık yüzölçümünü 105.564 hektarlık alanı ormanlık alandır. Ormanlık saha, İlin genel yüzölçümünün %40,7'sini oluşturmaktadır. Düzce il sınırları içindeki 105.564 hektar orman alanının %94'ü koru ormanı, yüzde 6'sı baltalık ormandır. Koru ormanının %92'si verimli koru ormanıdır. İlimizde 2001 yılı sonu itibarıyla tüm ormanlık alanda, ibreli ağaç oranı %26, yapraklı ağaç oranı %74'tür. Orman servetinin ağaç türlerine göre dağılımı ise şöyledir; en fazla sahaya %65,5 oranı ile kayın, yüzde 23,2 ile köknar sahiptir. Geri kalan saha ise, sarıçam, karaçam, meşe ve diğer yapraklı türlerden oluşmaktadır.

Düzce ili genelinde 15 kaplama ve soyma fabrikası, yaklaşık 400 adet kereste ve parke işleyen fabrika ve atölye bulunmaktadır. Bu sanayi kuruluşlarından yıllık ortalama 500.000 m3 orman emvali işlenmektedir.

BOLU İLİ

Türkiye yüzölçümünün % 1,05'lik bölümünü kaplayan Bolu ili, 8.294 km² (829.400 ha.) yüzölçümü ile Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz bölümünde yer alır. Doğu-Batı uzunluğu yaklaşık 186 km.dir. Bolu'nun, **Dörtdivan, Mengen, Mudurnu, Gerede, Göynük, Kıbrısçık, Seben, Yeniçağa ve Merkez** ile birlikte 9 İlçesi bulunmaktadır. Bolu İl Merkezine göre; Dörtdivan, Yeniçağa ve Gerede doğuda, Mengen kuzeydoğuda, Göynük ve Mudurnu güneybatıda, Seben ve Kıbrısçık ise güneyde yer almaktadır. Bolu'nun, batısında Düzce ve Sakarya, güneybatısında Bilecik ve Eskişehir, güneyinde Ankara, doğusunda Çankırı, kuzeyinde Zonguldak ve kuzey doğusunda Karabük yer alır.

Yüzde 11,5'i mutlak tarım arazisi olmak üzere tarım alanları, il arazisinin yaklaşık % 18'ini oluşturmaktadır. Orman alanları ise % 59'luk bir oran ile Türkiye ormanları içinde % 2,55'lik paya sahiptir. Çayır ve meraların kapladığı alan yaklaşık % 15'tir. Geriye kalan % 8 dolayında alan ise tarım dışı alanlardır.

Yeterli miktarda olmayan tarla arazisi, küçük parçalar halindedir. İlde tarla bitkileri olarak ekili alanların büyük bir kısmını tahıllar oluşturmaktadır. Yetiştirilen tahılların başında buğday gelmektedir. Buğdayı sırasıyla arpa, yulaf, çeltik ve mısır izlemektedir. Baklagillerden nohut, fasulye, fiğ ve burçak, endüstri bitkilerinden şeker pancarı ve şekerpancarı tohumu yetiştirilmektedir. Yumru bitkilerden patates, soğan, sarımsak ve hayvan pancarı yetiştirilmekte olup, bunlardan patates, Bolu ili için önemli ekonomik değere sahiptir. İlde ayrıca çeşitli meyve ve sebze bitkileri de üretilmektedir. Organik tarıma dönük çalışmalar devam etmektedir.

Tarım sektörünün alt sektörlerinden olan kanatlı hayvancılık sektörünün il ekonomisinde önemli bir yeri vardır. Türkiye genelinde Bolu İli broiler piliç ve broiler piliç eti ürünlerinin üretiminde % 25 potansiyele sahiptir.

Bolu'nun 1970'li yıllarda kalkınmada öncelikli iller kapsamına alınması ile sanayi ve ticaret alanında ciddi atılımlar görülmeye başlamıştır. Kalkınmada öncelikli illere yatırım yapan yatırımcılara sağlanan birtakım kolaylıklar, bu sonucun ortaya çıkmasını kolaylaştırmıştır. 1980'lerin başında kalkınmada öncelikli iller kapsamı dışına çıkarılan Bolu, sanayi ve ticaret alanında gelişimine devam etmiş olsa da, önceki döneme göre bu gelişme 90'lı yıllara kadar sekteye uğramıştır. 90'lı yıllarda gelişimini sürdüren Bolu, ardı ardına ortaya çıkan ekonomik krizler ve 1999'da yaşanan deprem felaketleri sonrasında, sanayi ve ticaret alanında gerilemiştir.

İstanbul ve Ankara gibi iki büyük metropol arasında ve geleneksel sanayi merkezlerinin art bölgesinde yer almasına rağmen sanayileşmesini gerçekleştirememiş bir ara kent görünümündedir. Bolu' da faaliyette bulunan önemli sanayi dalları, gıda, orman ürünleri ve mobilya, metal eşya ve makine, dokuma-giyim eşya ve deri sektörleridir. Sektörler daha çok iç pazara yöneliktir.

Bolu'nun ilçelerinden **Seben, Dörtdivan, Kıbrısçık, ve Göynük** ilçelerinin ekonomisi genelde tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Bu ilçelerde birkaç istisna dışında ciddi anlamda sanayi tesisi yapılanması mevcut değildir. Gerede'de önemli sanayi tesisi olarak, Gerkonsan Çelik Konstrüksiyon ve Teknolojik Teçhizat fabrikasını sayabiliriz. İlçede deri sanayi de yaygın olarak gözlenmektedir. Mudurnu'da sunta, yem ve tavukçuluk tesisleri mevcuttur. Mengen'in sanayisi ise genelde orman ürünlerine dayanmaktadır. Yeniçağa ekonomisinin önemli bir bölümünü nakliyatçılık ve sanayi oluşturmaktadır. İlçede faaliyet gösteren uluslararası ve yurt içi olmak üzere 30'un üzerinde nakliye şirketi bulunmaktadır.

Bolu, jeolojik bakımdan Kuzey Anadolu fay tabakası üzerinde kurulmuş olduğundan çok miktarda jeotermal su kaynakları ve kaplıcalara sahiptir. Şehir Merkezine 5 km. mesafede, **Karacasu** beldesinde bulunan kaplıcalar, Seben Dağları eteklerinde, çevresi ormanlarla kaplı sakin bir dinlenme yeridir. "Termal Turizm Merkezi" olan bölgede Termal Otel ve Büyük Kaplıca, Küçük Kaplıca Özel İdare Tesisleri ve Sağlık Bakanlığı'na ait Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi ile aile pansiyonları hizmet vermektedir. Önümüzdeki yıllarda yeni bir fizik tedavi hastanesi ve turistik tesisler hizmete girecektir. Yüzyıllardan beri kullanılan Bolu Kaplıcalarından Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde de beğeniyle bahsedilmiştir.

ZONGULDAK İLİ

Zonguldak, Batı Karadeniz Bölgesi'nde, Karadeniz'e batı ve kuzeyden kıyısı olan bir ildir. Karadeniz kıyılarından başlayan il toprakları, kuzeydenden Karadeniz, kuzeydoğudan Bartın, doğudan Karabük, güneyden Bolu, batıda Düzce illeriyle çevrilidir. Zonguldak yönetsel anlamda **Merkez İlçe, Alaplı, Çaycuma, Devrek, Gökçebey** ve **Kdz.Ereğli** ilçelerinden oluşmuştur. Akarsu vadileriyle yer yer derin bir biçimde parçalanmış olan il toprakları orta yükseklikteki dağlık alanlardan oluşur. Bol yağışlı bir iklime sahip olan Zonguldak, yerüstü su kaynakları bakımından oldukça zengindir. İlde Filyos Çayı dışında büyük akarsu olmamakla birlikte, çok sayıda akarsu vardır. Bu akarsular, il alanının sık bir vadi ağıyla parçalamıştır. Ağırlıklı yeryüzü şekillerini oluşturan dağlar; kuzey kesimlerinde 1000 metreyi bulmazken, orta kesimlerde 1200 metreyi aşmakta, güneyde ise yer yer 2000 metreye kadar ulaşmaktadır. Dağlar kıyıya koşut üç sıra oluşturduğundan kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım güçleşir. Kıyıya yakın yükseltilerin oluşturduğu dağ sırasının altında zengin taşkömürü yatakları vardır.

Karadeniz boyunca uzanan kıyı şeridinin tek önemli girintisi Kdz.Ereğli yakınlarındaki Baba Burnu'dur. Doğuda Sazköy'den batıda Alaplı ilçe sınırına uzanan 80 kilometrelik kıyı bandında yer alan pek çok doğal plaj (koy) ve kumsal alanlar yöre halkının yaz aylarında gününbirlik kullandığı belli başlı mekanlardır

Filyos ve Gülüş Çayı; Devrek, Alaplı ırmakları; Üzülmez, Kozlu dereleri yörenin bilinen akarsu kaynaklarıdır. Ayrıca her biri akarsuların denize döküldüğü yer anlamına gelen Küçükağzı, Ömerağzı, Çatalağzı (Çatalağzı: Bir coğrafya terimi olup, ırmağın denize kavuştuğu yerde lığların birikmesiyle oluşan delta) İnağzı, Değirmenağzı, Çavuşağzı, Alacağzı, Köseağzı, Mevrekeğzı ve İncivezağzı gibi

ağızlarına irili ufaklı pek çok dere akmasına karşın, yaz mevsiminde bu derelerin oluşturduğu kanyonların suyu azalmaktadır. En önemli akarsuyu Filyos Çayı olup 228 km. uzunluğundadır. İl sınırları içinde doğal göl bulunmamaktadır. Merkezde Ulutan, Kdz.Ereğli'de Kızılcapınar ve Gülüş baraj gölleri; Çatalağzı'da Dereköy ve Karapınar'da Çobanoğlu göletleri ilin bilinen yapay gölleridir.

Karadeniz sahilinde Ereğli-İnebolu arasındaki engebeli arazi parçası bugünkü jeolojik bilgilere göre Paleozoik ve Mezozoik çağa ait bir teşekküldür. Birçok yerde kömür ihtiva eden tabakalar yüzeyde kendini gösterir. Kretase kalkerlerinin altındaki karbonifer şeridi 160 km uzunluğundadır. Filyos Çayının batısında kalan Zonguldak-Kozlu-Kandilli (Batı Kömür Havzası) Filyos Çayının doğusundaki pencereler (Doğu Kömür Havzası) adını alır. Azdavay ve Söğütözü gibi doğu kömür havzasına ait yerlerde üretken kömür damarlarına rastlanır.

Zonguldak, yeraltı kaynakları açısından zengin illerden biridir. Zonguldak' ta taşkömüründen başka, alüminyum (boksit), demir, manganez, barit, dolomit, kalker, kuvarsit, şiferton yatakları bulunmaktadır. Bunlardan manganez, kalker ve şiferton yatakları işletilmektedir.

Türkiye Taşkömürü Kurumu' nun (TTK) Zonguldak ve Bölgeye Katkısı

TTK (daha önceki ismiyle Ereğli Kömürleri İşletmesi - EKİ) , bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasında itici güç olmuştur. Yarattığı istihdam kapasitesi ve yan sektörler ile Zonguldak ve bölge illerinde (özellikle Bartın ve Karabük) yaratılan katma değer temel belirleyicisi ve kaynağını teşkil etmiştir. Zonguldak'ın tarihsel gelişimi içinde TTK, endüstri, ulaşım, enerji, haberleşme, ticaret ve altyapı donanımlarının gerçekleştirilmesini bizzat üstlenmiştir. Beş üretim müessesesi, buldukları bölgede endüstriyel gelişmeyle birlikte kentleşmenin de yolunu açmışlar, ekonomik ve sosyal kalkınma bu bağlamda hız kazanmıştır.

Türkiye'nin 3 temel demir çelik fabrikasından 2 tanesi salt hammadde kaynağına yakınlık nedeniyle o zamanki ilimiz sınırları içinde kurulmuştur. Bugün 3.3 milyon tonluk yassı çelik üretim kapasitesiyle ülke gereksiniminin % 60'ını karşılayan ERDEMİR ve 1.1 milyon tonluk uzun mamul üretim kapasitesiyle ülke ihtiyacının % 15'ini karşılayan KARDEMİR' in varlık nedenleri de TTK'dır. TTK'nın ülke enerji talebinin karşılanmasında rolü büyük olmuştur. EKİ bünyesinde kurulan ÇATES'de üretilen elektrik enerjisi, enerji nakil hatlarıyla iletilerek, İstanbul, Kocaeli ve Sakarya başta olmak üzere, ülkemizde endüstrileşme tohumlarının atıldığı ve bugün de ekonomimizin itici gücü olan Marmara Bölgesinin o zamanki ihtiyacı karşılanmıştır. TTK; ilin ve bölgenin kalkınmasında, karayolları ve demiryolları yapımından liman işletmesine, maden makineleri imalatından altyapı yatırımlarına kadar geniş bir yelpazede projeler gerçekleştirmiş ve salt taşkömürü üretim değeri ile sınırlı olmayan, hesaplanamayacak devasa katma değerler yaratmıştır. Bu süreç, hala azımsanmayacak oranlarda devam etmektedir. Bugünün Zonguldak'ının yaratılmasında , sözü edilen bölge ve illerin bugünlere gelmesinde TTK 'nın etkinliğinin tarihte hak ettiği yeri alması gerekmektedir. Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ilimizde 5 Müesese Müdürlüğü ile hizmet vermektedir. Bunlar sırasıyla; KOZLU - ÜZÜLMEZ - KARADON - ARMUTÇUK - AMASRA Müesese Müdürlükleridir. Türkiye Taşkömürü Kurumunda 2003 yılı sonu itibariyle yaklaşık ; 14.700 kişi istihdam edilmektedir. Kurumun 2003 yılı Taşkömürü üretimi 2 milyon 8 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

Zonguldak Kömür Havzasında Zonguldak ilinin merkez ilçesine bağlı ve il merkezinin 17 km. doğusunda bulunan **Çatalağzı'nda (Işıksveren)**, kömür tozlarından yararlanacak biçimde bir termik elektrik santrali yapılması 1938 yılında kararlaştırılmıştır. 1940 Yılında bir İngiliz firması ile anlaşma yapılmıştır. Ancak İkinci Dünya Savaşı nedeniyle, santralin inşaatı gecikmeli olarak (Etibank Yönetim Kurulunun 26 Nisan 1946 tarih ve 519/ 5 sayılı kararı ile) "English Electric" firmasına ihale edilmiştir.

EREĞLİ DEMİR ÇELİK FABRİKASININ (ERDEMİR'in) Kuruluşu ve Gelişimi

1950'li yıllarda ülke çapında girişilen karayolu, sulama, ziraatı geliştirme, baraj inşaatları ile otomotiv ve beyaz eşya sanayiini kurmaya yönelik girişimlere paralel olarak, yassı çelik ürünlerine olan ihtiyaç büyük çapta artmıştır. Bu ihtiyaç doğrultusunda, 1959 yılı başında, Sanayi Bakanlığı'nca kurulan bir heyet ile Koppers Şirketi (ABD) tarafından yapılabilirlik etüdü ve tesisi kuracak şirketin statüsü üzerinde çalışmalar başlatılmış ve raporlar aynı yılın ortalarında hazırlanmıştır. 28 Şubat 1960 tarihinde kabul edilen bir yasayla, "Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları TAŞ." (Erdemir) adı altında bir anonim şirket kurulması için Bakanlar Kurulu'na yetki verilmiş, 11 Mayıs 1961'de şirketin kurulması resmen tescil edilmiştir. Haziran 1961'de ilk hafriyat çalışmaları başlatılmış, 42

ayda tamamlanan inşaat ve montaj aşamalarının ardından, tesisler, **15 Mayıs 1965 tarihinde işletmeye alınmıştır.**

Cumhuriyet tarihimizin en büyük projelerine imza atan Erdemir, gerçekleştirdiği dev yatırımlarla yassı çelik üretim kapasitesini yaklaşık 8 kat artırırken, kalite, maliyet, çevre koruma ve enerji tasarrufu alanlarında da dünya ölçeğinde önemli mesafeler kat etmiştir. Kapasite artırma ve modernleştirme yatırımlarının yanı sıra Erdemir, büyüme stratejileri çerçevesinde önemli adımlar atarak, yurtiçinde ve yurtdışında kurulu kapasitelerin satın alınması, yeni kapasitelerin kurulması veya üretim, yatırım ve yönetim alanlarındaki birikimlerinin, şirketler kurularak değerlendirilmesi çalışmalarına hız vermiştir.

BARTIN İLİ

Kastamonu-Zonguldak illeri arasında yer alan Bartın ili 07 Eylül 1991 tarihinde Zonguldak ilinin bölünmesiyle oluşan bir ildir. Halen Merkez, Amasra, Ulus ve Kuruçay ile olmak üzere 4 ilçesi ile Arıt, Kozcağz, Kumluca, Abdipaşa beldeleri ve 264 köyü vardır.

Bartın Irmağı ve kolları tarafından derin bir biçimde parçalanmış arazi çok engebeli bir görünümündedir. Irmağın genişlediği alanlarda ve dağların oldukça dik yamaçları arasında dar ve derin vadiler yer alır. Kent merkezlerine inildikçe düz ovalar artmaktadır. Ulus ilçesinde Uluyayla, Arıt beldesinde Zoni ve Kumluca beldesinde Ardıç (Gezen) ve Kokurdan yaylaları muhteşem doğa güzellikleriyle dağ ve yayla turizmi açısından önem arz eder.

Bartın'ın en önemli akarsuyu, M.Ö.'ki yıllarda Parthenios adı ile anılan ve kente adını veren Bartın ırmağıdır. Bartın Irmağı; üzerinde 500 tonluk gemilerle Karadeniz'den kente kadar ulaşım yapılabilen en düzenli akarsudur. Akış hızı saatte 720 m. olup, denize her yıl 1.000.000.000 m³ su akıtmaktadır. Bartın ırmağının iki ana kolunu oluşturan Kocaçay ve Kocanazçayı, Bartın merkezinde Gazhane Burnu'nda birleşip 14 km yol kat ederek Boğaz mevkinde Karadeniz'e ulaşır. Kocanazçayı; güneyden doğup Kozcağz'dan kuzeye doğru akarken, 107 km uzunluğundaki Kocaçay; Kastamonu'dan gelip Ulus'tan geçen Göksu ve Eldeş Çayları (Ulus Çayı) ile bunlara katılan derelerden oluşur. Arıt ve Mevren Derelerinden oluşan Kozlu Çayı ile birleşen Kışla Deresi, Akpınar ve Karaçay Dereleri Kocaçay'ı besleyen akarsulardır. Diğer önemli akarsuları; Kapisuyu ve Tekkeönü Dereleri ile Ulus-Uluyayla'yı sulayan Ovaçayı ve İnönü Dereleridir.

Bartın'daki ormanlık alanlar, bitki ve ağaç türü zenginlikleri ile yaban hayvanları yönünden Türkiye'nin en ilginç ve en zengin ormanlık alanlarından biridir. Bu itibarla; Kastamonu ve Bartın il sınırları içinde bulunan Küre Dağlarının batı kesimi, Bakanlar Kurulu kararı ile Kastamonu-Bartın-Küre Dağları Milli Parkı olarak kabul edilmiştir. Bu olgu bölgede başta dağ turizmi olmak üzere yeni bir turizm potansiyelinin doğmasına olanak sağlamıştır. Ormanların geçmişten gelen zenginliğini korumak ve geleceğe daha zengin orman kaynakları bırakabilmek için yoğun bir çalışma yapılmaktadır. Bu çalışmalar genellikle Bartın ve yöresinin yeşilliğini korumayı amaçlamaktadır. 2143 km² olan yüzölçümünün % 46'sını ormanlar, % 35'ini tarımsal alanlar, % 7'sini çayırlar ve meralar, % 12'sini de kültüre elverişsiz alanlar ve yerleşim merkezleri kaplamaktadır. Bartın'ın bitki örtüsünde geniş yer tutan ormanlar genellikle yayvan ve iğne yapraklı ağaçlardan oluşur. Sahil boyunca 600 m. yüksekliğe kadar olan alanın karakteristik ağaçları; Meşe, Kayın ve Gürgen'dir. Sahilden içeride ve 1500 m. den yüksek kesimlerde; Kayın, Kestane, Köknar ve Çam türleri, sahil şeridinde de Ceviz, Kestane ve Fındık plantasyonları yaygındır. Genel olarak polikültür tarım yapıldığı Bartın'da gerek bitkisel üretim ve gerekse de hayvansal üretim noktasında ürün çeşitliliği vardır.

Bartın'ın ılıman iklimi tarım için çok uygundur. Ancak tarım arazilerinin küçük parçalar halinde çok dağınık ve yer yer engebeli olması makineli tarım yapılmasını zorlaştırmakta, bu da tarımın yeterince gelişmesini engellemektedir. Yörede hakim ekonomik sektör olan kömür, tarımdan gelir elde etme düşüncesini arka plana itmiştir. Makineli tarımın yapılamayışı verimi düşürmekte ve maliyeti artırmaktadır.

Bartın'da bitkisel üretim anlamında en çok yem bitkileri ve hububat üretimi yapılmakta olup, bunu meyve ve sebze üretimi takip etmektedir. Tarım arazilerinin dağılımında en fazla pay hububata ayrılmıştır. Hububat ekim alanlarında ise en yüksek payı % 48,2 ile buğday (28.890 ton) almaktadır. Bunu % 44,2 ile mısır (31.322 ton) ise takip etmektedir. Sebze üretimi daha çok öz tüketime yönelik yapılmaktadır. Son yıllarda örtü altı yetiştiriciliğin yaygınlaşması ile ticari anlamda yapılan üretim

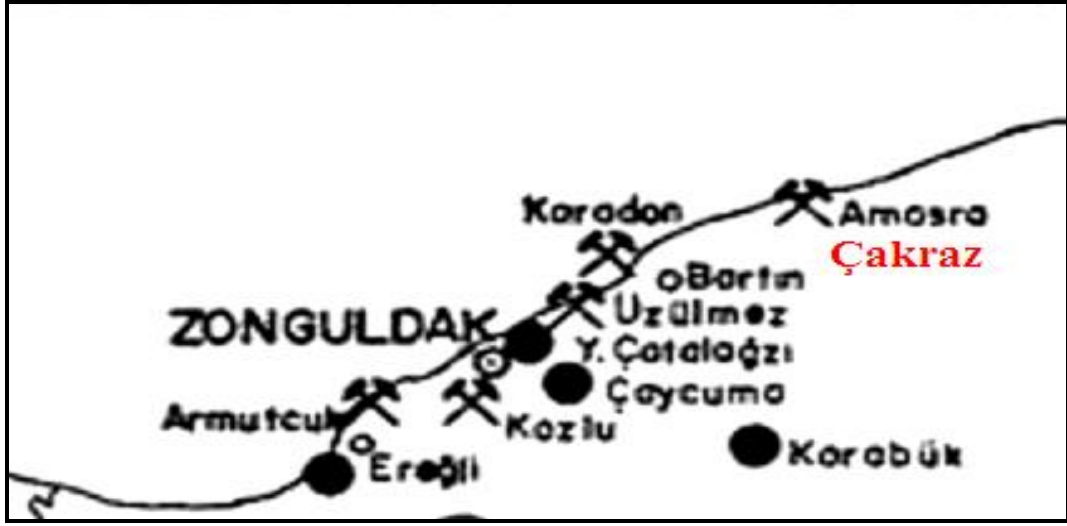
artmakta olup, en fazla yetiştiriciliği yapılan sebze türleri domates (6.322 ton), biber (1.502 ton) ve karalahana (2.056 ton).

İlde büyükbaş hayvan varlığı sayısı 71.082, küçükbaş hayvan sayısı 11.330 adettir. Yem bitkileri üretimindeki artışa paralel olacak şekilde ilin kültür ırkı hayvan varlığında bununla birlikte et ve süt üretiminde artış sağlanmıştır. İl genelinde süt veren inekler dikkate alındığında, verimleri yıllık olarak ortalama 860 kg/baştır.

Kovan varlığı 21.699 adet olan ve bitki örtüsündeki ormangülünün varlığı nedeniyle üretimi yapılan bal acımsı bir tada karakter kazanmakta yöreye özgü aroması ile diğer ballara nazaran değerli kılınmaktadır.

İlde açık deniz balıkçılığı yanında iç su balıkçılığı da yapılmakta olup 21.450 kg'lık alabalık üretimi yapılmaktadır. İlde su ürünleri geliştirme projesi kapsamında olan 10 adet iç su kültür balıkçılığı işletmesi mevcut olup bunlardan beş adeti faal durumdadır. Bartın'da 158 adet gemi, 306 adet de gerçek kişi su ürünleri avcılık ruhsatına sahiptir. Son yıllarda Özel İdare ve S.Y.D. Vakıfları desteği ile süt inekçiliği ve koyunculüğün geliştirilmesine yönelik çalışmalar artırılmıştır.

Bartın ilinde diğer önemli bir ekonomik faaliyet sahası ise Amasra ilçesi sınırları içinde yer alan **Çakraz Maden Kömürü** yataklarıdır.

İldeki turizm olanaklarını şu şekilde sıralabilmekteyiz:

Deniz turizmi: İnkumu, Amasra, Güzelcehisar, Mugada, Kızılkum, Çakraz, Akkonak, Göçkün, Kurucaşile Tekkeönü, Hatipler, Çambu, Karaman, Kapısu Yu Pilaçlarında yüzme olanaklarının yanı sıra deniz turları ile kıyı peyzajının seyri olanakları bulunmaktadır.

İrmak turizmi: Bartın ırmağı; gerek debisi ve akış hızı ve gerekse çevresindeki doğal peyzaj ile önemli bir kaynaktır. Altın Irmak-Gümüş Deniz Turları'nın başlangıç noktası olup, kano, su bisikleti ve sandal gezileri ile kürek yarışları gibi aktivitelere olanak sağlamaktadır.

Yayla turizmi: Bartın'da; Uluyayla, Ardıç ve Gezen yaylaları olağanüstü güzellikler sergilemektedir.

Doğa turizmi: İl sınırları içerisinde Kastamonu-Bartın Küre Dağları Milli Parkının % 40'lık kısmı Bartın sınırları içinde bulunmaktadır. Uluslararası öneme sahip kanyonlar, boğazlar, mağaralar, şelaleler, düdenler gibi ilginç karstik oluşumları; 1200 yıllık doğal flora ve endemik bitki varlığı; 129 kuş ve 40 memeli türünün yaşadığı fauna zenginliği, bilimsel araştırma ve çevresel izleme olanakları ile doğa, mağara, botanik, fotosafari, ornitoloji ve kültür turizmi açısından oldukça cazip zengin çeşitlilik sunmaktadır.

Mağara turizmi: Gürcüoluk, Sipahiler ve Uluyayla Mağaraları

Av ve yaban hayatı turizmi: Bartın İli'nde gerek karasal alanlar gerekse su yüzeyli alanlar üzerinde, yaban hayatı bakımından zenginlik mevcuttur.

Yat turizmi: Amasra limanı ve Bartın ırmağı; yat turizmine uygundur.

KASTAMONU İLİ

Kastamonu Batı Karadeniz bölgesinde geniş alan kaplayan ilimizdir. On ilçeden oluşur. Bunlar: **Merkez ilçesi, Abana, Ağlı, Araç, Azdavay, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Daday, Devrekani, Doğanyurt, Hanönü, İhsangazi, İnebolu, Küre, Pınarbaşı, Seydiler, Şenpazar, Taşköprü, Tosya.**

Araç: İl merkezine 44 km uzaklıkta bulunan ilçe Kastamonu - Karabük karayolu üzerindedir.

Cide: İl merkezine uzaklığı 146 km.dir. 12 km kumsalı olan Cide, konumu gereği tarih boyunca İpek Yolu üzerinde önemli bir liman olma özelliğini sürdürmüştür.

Daday: İl merkezine uzaklığı 32 km. dir. Atatürk 23 - 31 Ağustos 1925'te "Şapka ve Kıyafet İnkılabı" dolayısıyla Kastamonu'ya geldiğinde ilçeyi ziyaret etmiş ve Köpekçioğlu Konağında misafir edilmiştir.

Devrekani: İl merkezine uzaklığı 29 km.dir. Eski bir yerleşim merkezi olan Devrekani höyük ve harabeleri, çeşme ve camileri ile arkeolojik yönden zengindir. 23 - 31 Ağustos 1925 Kastamonu ziyaretlerinde Atatürk 28 Ağustosta ilçeyi ziyaret etmiş, Bozkocatepe - Kurukavak Köyünde ormanlık bir alanda bulunan Müftüoğlu Mehmet Bey'in çiftliğinde misafir edilmiştir.

Hanönü: İl merkezine uzaklığı 69 km. dir. Kastamonu' nun en önemli yatırımlarından, türbesi şehir merkezinde bulunan Şeyh Şaban-ı Veli İlçenin Çındar Köyünde M.1471 yılında doğmuştur. İlçede Mayıs ayı ilk haftasında "Şeyh Şaban-ı Veli Anma Haftası" Ekim ayının ilk haftası Panayır düzenlenmektedir.

İhsangazi: İl merkezine uzaklığı 37 km. dir. İlçenin İsalır Mahallesinde bulunan Haraçoğlu Camii ve Türbesi tarihi ziyaret yeridir.

İnebolu: İl merkezine 97 km uzaklıktadır. İlçe merkezi kentsel sit alanıdır. 347 tescilli yapı bulunmaktadır. Abeş Tepesi ve Geriş Tepesi Arkeolojik Sit Alanı olarak tescillidir.

Küre: İl merkezine uzaklığı 61 km.dir. İlçede bulunan Doğanlar Kalesi M.Ö. 1700 - 1100 yıllarında yapılmıştır. Küre orman içi yayla turizmi için elverişli ve tabii güzellikleri olan bir ilçedir. Yarılgöz Dağı eteklerindeki kanyon görülmeye değerdir.

Pınarbaşı: İl merkezine 92 km uzaklıktadır. Ilıca köyünde bulunan Roma Dönemi "Ayazma" da ılık su hala mevcuttur. Aynı köyde Devrekani Çayı üzerinde şelale görülmeye değer yerlerdir. İlçenin Sümenler Köyü sınırları içinde Sorkun yaylası yakınında bulunan dağlık alanda Ilgarini Mağarası turizm için önemli bir potansiyel arz etmektedir.

Kastamonu ekonomisi geniş ölçüde tarıma dayanır. Sanayi son yıllarda gelişmeye başlamıştır. Türkiye'nin orman bakımından zengin bölgelerinden biridir. Ormancılık gelişmiştir.

Tarım: Kastamonu'da ekim alanları ve ovalar çok azdır. Ekime müsait yerler ancak akarsu vâdileridir. Vâdilerde sulama yapılabilen ise de, engebeli arâzide sulama yapmak mümkün olamamaktadır. Gübre ve modern araç kullanılması artmaktadır. Sebzeçilik önemli sayılmaz. Meyve üretimi 300 bin tona yakındır. En çok üzüm olmak üzere, elma, erik, zeytin ve fındık yetişir. Sanâyi bitkileri tahıldan daha çok ekilir. Başlıca ürünler: **Buğday, arpa, mısır, pirinç, nohut, şekerpancari, patates, kenevir ve sarmısaktır.**

Hayvancılık: Kastamonu hayvancılığa çok müsaittir. Sığır, manda, koyun, tiftik keçisi, kılkeçisi beslenir. Arıcılık gelişmiştir. Tiftik keçisinde Ankara ve Konya'dan sonra gelir.

Ormancılık: Kastamonu orman bakımından zengindir. İsfendiyar ve Ilgaz Dağları ile yaylalarda geniş orman varlığı vardır. Orman ve fundalık sahası 880 bin hektardır. Ilgaz Dağlarında 1090 hektarlık alan millî park îlân edilmiştir. Sarıçam, karaçam ve köknar ağaçlarının meydana getirdiği bu parkta, ağaçaltı bitkileri de çok zengindir. Ayrıca burada geyik, karaca, ayı, kurt, tilki ve çakal gibi yabânî hayvanlar da çoktur. 500 köy orman içinde ve 280 köy orman kenarındadır.

Mâdencilik: Bu il bakır ve bakırlı pirit bakımından çok zengindir. Bu mâdenler, Etibank ile Karadeniz Bakır İşletmeleri tarafından işletilmektedir.

Sanâyi: Sanâyi tarıma dayanır. Orman ürünlerine dayalı sanâyi gelişmiştir. Parke, kağıt ve kontrplak fabrikaları, **Taşköprü Kendir Fabrikası, Şeker Fabrikası, Cide Kereste Fabrikası**, üç adet Yem Fabrikası, Et Kombinasyonu, Elektrik Motoru Fabrikası, çelik atölyeleri, süt ve tereyağ fabrikaları; bakırcılık, metal eşya, dokuma, çuval, halat, tahta kaşık atölyeleri bulunur. Ayrıca **Araç ve Azdavay'da giyimle ilgili atölyeler** bulunmaktadır.

Son senelerde gelişen sanâyinin başlıca ürünleri pirinç, tiftik ve pirit mâdenidir. Pirinci, üryani eriği, urgan ve sicimi meşhurdur.

Ulaşım: İki önemli karayolu Kastamonu'da kesişir. Karabük-Kastamonu-Samsun devlet yolu ile İnebolu-Kastamonu-Çankırı devlet yolu Kastamonu'yu Karadeniz ve İç Anadolu'ya bağlar. Bâzi köylere yol yoktur. İl dâhilinde karayolu güzergâhı yetersizdir. Kastamonu'nun Karadeniz'e açılan 135 kilometrelik bir kıyısı vardır. Kıyılarda girinti ve çıkıntı yok denecek kadar azdır. Gemilerin barınmasına müsait en elverişli tabii koy, **İnebolu** koyudur. İnebolu limanında bir dalgakıran vardır. Limana 2 bin tona kadar olan küçük gemiler yanaşabilir. İstanbul-Hopa arasında işleyen gemiler İnebolu limanına uğrarlar.

Temmuz 1990 târihinde il merkezinin Uzunyazı mevkiinde bir havaalanı inşâatı tamamlandığı halde (1100 m uzunluğunda, 45 m genişliğinde bir piste ve 400 kişilik yemek salonu ile 150 kişilik dinlenme salonu ve 50 yataklı bir terminale sâhip) bu tesis, Kastamonu'ya uçak seferlerinin yapılmaması yüzünden atıl durumda olup, amacı dışında kullanılmaktadır.

SİNOP İLİ

Sinop ili Karadeniz Bölgesi'nde, batı Karadeniz Bölümü'nün en doğu kesiminde yer alır. Adının Amazon tanrıçası Sinope'den geldiği sanılmaktadır. En önemli özelliği, Anadolu Yarımadası'nın kuzeyde Karadeniz'e doğru en fazla sokulduğu kesimin Sinop ili sınırları içinde olmasıdır. Sinop Yarımadası'nın orta-kuzey ucundaki İnceburun, Anadolu'nun en kuzey noktasını oluşturur. Başkent Ankara'ya yaklaşık 450, İstanbul'a 700 km uzaklıktadır.

Cumhuriyetin başında Kastamonu'nun bir ilçesi olan Sinop, daha sonra il haline geldi. Başlıca geçim kaynakları balıkçılık ve turizmdir. Ancak turizm mevsiminin kısa sürmesi nedeni ile turizmden ciddi bir girdi alamamaktadır. Sinop'ta özellikle deniz turizmi ön plana çıkmaktadır. Sinop'ta turizm bakımından önemli merkezler Akliman, Sülük Gölü, Karakum(Nisiköy), tarihi merkezler, Sarıkum ve şehir merkezine bakan plajlardır.

Şehir merkezindeki en bilinen yapı tarihi Sinop Cezaevidir. Bu binanın yanında Alaattin Camii, Pervane Medresesi, Paşa Tabyaları, Balatlar Kilisesi ve Serapis Tapınağı şehrin diğer tarihi merkezleridir.

Sinop, Anadolu 'nun kuzey yönde uç noktası olan İnce Burun 'a doğu yönde bağlanan Boztepe Burnu berzahında bir kale-şehir olarak kurulmuş ve tarih boyunca doğu yönde gelişmiştir. Tarih boyunca kale dışına pek taşmayan şehir bir liman kenti özelliği taşır. Berzahın kuzey doğusundaki dış liman fırtınalara açık olduğu ve denizcilik bakımından kullanışlı sayılmadığı halde, Antikçağ 'da daha çok bu limanın kullanıldığı bilinir. Zamanla kum dolan ve kullanılamaz hale gelen bu limanı berzahın güney-doğusundaki iç limana aynı dönemde bir kanal bağladı. Bu kanal, Selçuklular döneminde kapatılmıştır. Şimdi ise tekrar böyle bir kanal açmak için projeler yürütülmektedir.

Yarımadanın güney yönündeki iç liman ise rüzgarlara kapalı konumuyla ve sakin deniziyle güney Karadeniz 'in en önemli limanıydı. Bu özellikleri yüzünden "Akdeniz" ismini almıştır. Tarih boyunca işlek bir liman yaşantısı ve tersane faaliyeti bu limanda gerçekleşmiştir. XIX. Yüzyıla kadar tamamen ayakta duran surlardan ise günümüze büyük bir kısmı kalmıştır ve yıkıntularından rekonstrüksiyonu yapılabilir. Şehrin gelişimi sürekli olarak doğu yönde, Boztepe Burnuna doğru olurken, kuzeydeki Akliman ve Anadolu yönünde bir kaç azınlık yerleşmesinden başka bir yerleşim olmamıştır. Doğudaki yarımada ise gittikçe sarplaşmakta, Hıdırlık tepesinde 187 metre yüksekliğe ulaşmakta ve nihayet deniz yönünde dik yarlar ile kuşatılmaktadır. Bu durumda şehrin deniz yönünden ve berzaktan zaptedilmesi imkansız olmaktadır.

Antik çağdan beri parlak ve yoğun bir ticari ve kültürel yaşantıya sahip olan Sinop, bu niteliğini Bizans, Selçuklu, Candaroğlu ve Osmanlı yönetimlerinde de sürdürmüş, ayrıca kale ve tersanesi ile bölgenin en önemli askeri üslerinden biri olmuştur. Bu durumunu Sinop Baskını 'ndan sonra kaybetmeye başlayan kent, sur dışına güneydoğu yönde azınlık yerleşmeleri ile batıya doğru ise yönetim ve eğitim gibi kamu hizmetleri yerleşmesiyle çıkmıştır. Ulaşım şebekesi olarak Antikçağ 'dan beri geometrik yapısını koruyan Sinop 'un ulaşım omurgasını, Boyabat yolu ile bu yolun şehir içindeki devamı olan Sakarya, Cumhuriyet ve Fatih caddeleri oluşturur. Bu eksendeki en önemli dikey bağlantı, Valilik ve Belediye önünden geçen Gazi Caddesidir. Sinop şehrinin nüfusu yaklaşık 30000'dir. Ancak işsizlik nedeniyle nüfusu artış göstermemektedir. Nükleer santral kurulursa istihdam artışı sağlanacağı düşünülmektedir.

Sinop yöresi, Karadeniz ikliminin bir özelliği olarak her zaman yağış aldığından orman ve bitki örtüsüyle kaplıdır. Ormanlar hem zengin hem de çeşitlidir. Çam, köknar, meşe, gürgen, kayın,

dişbudak, karaağaç ve kavak başlıca türlerdir. Ağaç denizi olarak nitelendirilen Çangal Ormanları, Ayancık, Türkeli ve Boyabat yörelerini kaplar. Dranaz, Göktepe, Soğuksu ve Elekdağı Ormanları da hem önemli doğal güzellikleri oluşturur, hem de ekonomik yönden büyük değer taşır. Ormanların altında yaban menekşesi, çuha çiçeği, mayıs karanfili, küçük kırlangıç otu, ciğer otu gibi bitkilere de rastlanır. Sinop yöresindeki bitki örtüsü, çok çeşitli ağaç türlerinden oluşmuştur. Kıyı şeridinde Akdeniz bitkileri de görülür. Meşe, defne, karaağaç, çınar, fındık, kızılçık, kayın, gürgen, karaçam ve sarıçamdan oluşan bu bitki örtüsü, yükseltinin 1.800 m.ye ulaştığı kesime kadar yayılır. İlin güneyine doğru gidildikçe iklim kuraklaşmaya başlar. Bu kesimde kuzeydeki gür bitki örtüsünün yerini bozkır bitkileri alır.

Sinop'ta çok sayıda doğal göl vardır. Bunların tamamı çeşitli jeolojik zamanlarda oluşmuştur. Başlıcaları şunlardır:

Sarıkum Gölü: Sinop yarımadasının batısında yer alan Sarıkum Gölü, il merkezine 21 km. uzaklıktadır. Gölün uzunluğu 2 Km., genişliği 750 m. ve alanı 400 hektardır. Deniz düzeyinde olan gölün suları kışın çoğalır, yazın azalır. Küçük akarsularla beslenen gölün fazla suları denize dökülmektedir.

Aksaz Gölü: Karagöl'ün kuzeydoğusunda yer alan Aksaz Gölü, denizle hemen hemen aynı düzeydedir. Yılın büyük bir bölümünde saz ve kamışlarla kaplı olan gölün yüzölçümü 200 hektardır. Yağışlı dönemlerde ise gölün suları denize ulaşır.

Karagöl: Aklıman'a yakın bir bölgede Aksaz ve Sankum Gölleri yakınında yer alan, deniz düzeyindedir. Yüzölçümü 80 hektar dolayındadır. Denize uzaklığı 40-50 m. kadar olan gölün suları kışın artar, yazın ise göl kurur.

Sülük Gölü: Sinop yarımadasının üzerindedir. Yükseltisi 210 m. dolayında olan Sülük Gölü, eski bir yanardağ krateridir. Derinliği 1-2 m.dir Yaz mevsiminde kurur.

Akgöl: Ayancık İlçesi'nin güneyinde Ayancık Boyabat yolunun 31. Km.de, 4 Km. içeride yer alan Akgöl, çevresinde sık çanı ormanlarının oluşturduğu çangal ve Akgöl ormanları içinde bulunmaktadır.

Sinop ili, Karadeniz kıyı şeridinde kuzeye doğru sivrilerek uzayan Sinop yarımadası üzerinde ve güneyinde alan kaplamaktadır. Merkez, Ayancık, Boyabat, Dikmen, Durağan, Erfelek, Gerze, Türkeli ve Saraydüzü ilçelerinden oluşmaktadır.

Sinop yarımadası ve yakın çevresinin arazi yapısı ve pazarlama sorunları meyvecilik tesislerinin dağınık ve sınır ağaçlandırması şeklinde yayılmasına neden olmuştur. Yumuşak çekirdekli meyvelerin saklama ve değerlendirme zorlukları nedenlerinden son yıllarda Sosyal Yardımlaşma ve Dayanılma Vakfı veya Özel İdare kaynaklı projelerle aşılı ceviz fidanları ile kurulu toplu ceviz bahçeleri kurulmaktadır. İlde üretilen kestane dışındaki meyveler genellikle iç pazarlarda tüketilmektedir. Kestanenin büyük bir kısmı ise il dışına satılmaktadır. Sahil kesiminde ormanlarda kendiliğinden yetişen kestane çiftçiler için büyük bir gelir kaynağıdır. Ancak orman sahalarının azalması, ağaçların yaşlanması ve kestane dal kanseri hastalığının yaygınlaşması ağaç sayısını günden güne azaltmaktadır.

Sinop ilinde 1993 yılından başlanarak Özel İdare ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı kaynaklarından yararlanılıp 1.000 den fazla yüksek tünel yaptırılarak çiftçilere dağıtılmış, örtü altı sebzeçiliği yaygınlaştırılmıştır.

İlin genel tarımsal durumunun bir parçası olarak hayvancılık da aile işletmeciliği karakterinde ve küçük üniteler şeklindedir. Sahil ve şehir yerleşim çevrelerinde büyükbaş, yüksek kesimlerde küçükbaş hayvan yetiştiriciliği daha fazladır. Sahil şeridindeki Merkez ve ilçelerde büyükbaş hayvanlardan sığır olarak Jersey ve melezleri ile yerli sığır, iç kesimlerde ise Montofon ve melezleri ile yerli sığırlar ağırlıklı olarak yetiştirilir. Yetiştirilen koyun ırkı ise et,süt ve yapağı verimi az ancak et kalitesi iyi olan Karayaka ırkıdır. 1998 Yılında 1.387 baş koyun dağıtımıyla başlanan koyun ırkının yenilenmesi çalışmalarına devam edilerek, 1999 yılında 793 adet Karayaka veya Karayaka- Sakız melezi, 2000 Yılında 431 adet karayaka, sakız- karayaka melezi, 2002 yılında 150 adet Merinos- Sakız melezi damızlık koyun dağıtımı yapılmıştır.

İlde arıcılık büyük çapta yeni tip kovanlarla yapılmakta olup sahil şeridinin ilkbaharda sisli ve yağışlı olması, yaz sıcaklarının geç başlaması ve gezginci arıcılığın yaygın olmaması nedenlerinden kovan başına alınan bal miktarı ticari arıcılığa nispeten çok düşüktür.

Sinop'ta genellikle deniz balıkçılığı hakim olup yetiştiricilikten ziyade avcılık yaygındır. 389 adet balıkçı teknesi ve bu gemilerde çalışan 1.248 balıkçı bulunmaktadır. Kaba bir hesapla balıkçı, nakliyecisi ve işçi gibi yan sektörlerle birlikte 4-5 bin kişi geçimini balıkçılıktan sağlamaktadır. 2002 Yılında 29.000 ton Hamsi, 241 ton Mezgit, 65 ton Palamut ve 14,3 ton Barbunya, 15,5 ton İstavrit, 11 ton Kalkan, 36 ton Kefal avlanmıştır. Kültür balıkçılığı 1991 Yılından itibaren gelişmeye başlamış olup ruhsat almış 16 işletmeden 2002 yılına kadar hiç üretim yapmayan veya işletmelerini kapatan 7 işletmenin işletme belgeleri iptal edilmiştir. 2002 Yılında faaliyette bulunan 6 işletmede 107,4 ton gökkuşuğu alabalığı üretilmiştir. İlde 3.950 ton/gün kapasiteye sahip 8 adet balık unu ve yağı fabrikası bulunmaktadır.

Sinop Kalkınmada Öncelikli iller arasındadır. Coğrafi konumu, topografyası, pazara uzaklığı, sermaye yetersizliği ve altyapının tamamlanmamış olması kalkınmasında olumsuz etkiler yaratmıştır. Sanayi Sektörü tarım, orman, toprak, su ürünleri ve diğer kaynaklara bağlı olarak gelişme göstermiştir. İldeki çeltiği değerlendiren çeltik fabrikaları ve un fabrikaları ile orman varlığı kereste ve kereste ürünlerinin hammaddelerini oluşturmaktadır. Boyabat yöresinde ise toprak sanayi oldukça yaygındır. Ayrıca konfeksiyon, kireç, metal, kimya, çivi, cam BTB fabrikaları vardır. İlde kamu ve özel kuruluşlara ait toplam 106 adet sanayi tesisi mevcuttur. Bu kuruluşlarda toplam 4569 kişi istihdam etmektedir. Bu sanayi kolları gıda, hayvancılık, inşaat, kimya ve su ürünlerinden oluşmaktadır.

Sinop kalesi: M.Ö. 7. y.y. da şehri korumak amacıyla yarımada üzerine kurulmuştur. Roma, Bizans ve Selçuklular döneminde onarılarak kullanılmıştır. Günümüzde hâlâ özelliğini koruyan kalenin 2050 m. uzunluğu, 25 m. yüksekliği, 3 m. genişliği olup, iki ana giriş kapısı bulunmaktadır. Kale duvarı şehri çevrelemektedir.

Sinop cezaevi: Tersane alanında iç kalenin ortasında etrafı yüksek kale bedenleriyle çevrili alandır. Bu özelliğinden dolayı mahkumların kaçışını imkansız kılmıştır. Cezaevi Osmanlılar döneminde 1877 yılında kullanılmaya başlanmıştır.

Paşa tabyası: Yarım adanın güney doğusunda 19. y.y. da Osmanlı Rus savaşları sırasında denizden gelen tehlikeleri önlemek amacıyla yapılmıştır. Yarım ay şeklindedir. 11 top yatağı bulunan cephanelik ve mahzenlerden oluşmaktadır.

Akliman: Şehre 9 km. uzaklıktadır. Kilometrelerce uzanan ince beyaz kumu, ormanla denizin adeta kucaklaştığı orman içi piknik ve mesire yerleriyle ünlüdür. Kumsal boyunca plajlar, kamp-çadır yerleriyle moteller bulunmaktadır.

Hamsilos koyu: Akliman piknik alanına 1 km. uzaklıktadır. Denizin kara içine bir ırmak gibi girdiği, çevresi çam ağaçlarıyla kaplı, güzelliğine doyum olmayan Hamsilos Fiyordu, Türkiye'nin tek fiyordudur.

Erfelek Tatlıca şelaleleri:

İl merkezine 42 km. uzaklıkta, Erfelek ilçesi Tatlıca köyü sınırları içerisindedir. Aynı vadi içinde ardarda sıralanmış 28 irili ufaklı şelaladen oluşmuştur. Bu özelliği ile dünyada benzeri yoktur. Dar ve 2 km. uzunlukta bir vadi içinde, şelaleler kenarında, kayın ormanları içinde yapılacak iki saatlik yürüyüş oldukça zevkli ve heyecanlıdır. Doğal sit alanı olan bölgede trekking, piknik, gezi ve av turizmi olanakları sağlanmaktadır. Bölgede yeme içme, haberleşme ve kamp çalışmaları ile ilgili iyileştirme çalışmaları devam etmektedir.

İnaltı Mağarası ve Akgöl: Her ikisi de Ayancık ilçesi sınırları içerisindedir. İnaltı mağarası köknar ormanlarının ortasında 1070 m. yükseklikteki bir yaylada yer almaktadır. Ayancık ilçesinden 50 km. ve İnaltı köyü yakınlarındaki Akgöl'den 6 km. uzaklıktadır. Mağaranın gerçek derinliği bugüne kadar ortaya çıkarılamamıştır. Bugüne kadar sadece 2200 m. derinliğe kadar olan bölge keşfedilebilmiştir. Ortalama 15 m. yüksekliğe ve 12 m. genişliğe sahiptir. Muhteşem sarkıtları ve dikitleri hala oluşma safhasında bulunmaktadır. İnaltı mağarası jeolojik olarak kireçtaşı katmanlarında oluşmuştur. İnaltı mağarasına giderken yolda muhteşem ormanların ve derin vadilerin güzelliğinin tadını çıkarabilirsiniz.

Ayancık ilçesinin güneyinde bulunan AKGÖL, Ayancık-Boyabat karayolunun 31. km"sinden 4 km. kadar içeride yer almaktadır. Çam ormanları ve Çangal ormanı ile çevrilidir. Elektrik üretimi için 1926'da inşa edilen bu baraj gölünün çevresinde çok güzel piknik yerleri bulunmaktadır.

Karakum Yöresi: Kente 2 km. uzaklıktadır. Sinop yarım adasını çevreleyen yol üzerindedir. Mevcut plajları harika simsiyah kuma sahiptir. Kamu ve özel kişilere ait oteller, tatil köyü, kafe, restoran, bungalov tipi evler, kamp, çadır yerleri bulunmaktadır. Sinop halkının yürüyüş parkurudur.

KARABÜK İLİ

Ankara'nın 200 kilometre kuzeyinde ve Karadeniz sahilinin 100 km güneyinde kalan yer alan Batı Karadeniz Bölgesi ili Karabük kuzeyinde Bartın, kuzeybatısında Zonguldak, doğusunda Kastamonu, batısında Bolu ve güneyinde Çankırı illeri ile komşudur.

1937 yılında Safranbolu'ya bağlı Öğbeli Köyü'nün bir mahallesi iken 1935 yılında açılan Ankara-Zonguldak demiryolu ile önemini artırmıştır. **3 Nisan 1937'de Atatürk'ün yönlendirmesi ile İsmet İnönü tarafından, halen Karabük'ün en önemli geçim kaynağı olan Karabük Demir Çelik Fabrikası'nın temelleri atılmıştır. 13.05.1955 tarihine kadar Sümerbank'a bağlı "Demir Çelik Fabrikaları Müessese Müdürlüğü" adı altında çalışmıştır. Müessese, 13.05.1955 tarih ve 6559 sayılı kanunla bağımsız bir KİT durumuna gelmiş ve "Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü" adını almıştır. 21.06.1955 tarihinde Etibank'ın bir müessesesi olan Divriği Demir Madenlerini de bünyesine alan ve Genel Müdürlük olarak faaliyet gösteren Karabük Demir Çelik Fabrikaları bünyesinde deneyimli montaj elemanları da yetiştirerek Türkiye'de ağır sanayiinin, Erdemir ve İsdemir'in kurulmasına da öncülük etmiştir. 6 Haziran 1995'te, Çankırı'nın Ovacık ve Eskipazar ilçeleri ile Zonguldak'ın Karabük, Eflani, Safranbolu ve Yenice ilçelerinin birleştirilmesiyle Türkiye'nin 78. ili olmuştur.**

Karabük'ün ekonomisi demir-çelik sanayisine paralel olarak gelişmiştir. Şehirde kurulu bulunan haddehane ve dökümhaneler demir-çelik sanayinin diğer ürünleridir. Böylece Karabük küçük bir yerleşim yeriiken süratli bir şekilde gelişerek sanayileşme ve dolayısı ile de kentleşme evrimini geçirmiştir. Son yıllarda il ekonomisi çeşitlenmeye başlayarak tekstil, mermer, orman ürünleri ve çimento sanayi kurulmuştur. Merkez ilçe ekonomisi ağırlıklı olarak imalat sanayisine dayanmaktadır.

BİR KISMI BATI KARADENİZ BÖLGESİNDE YER ALAN İLLER

SAKARYA İLİ

Batı Karadeniz Bölgesinde Sakarya ilinin **Kocaali** ve **Taraklı** ilçeleri yer almaktadır.

KOCAALİ

Kocaali kasabasının denizden yüksekliği 20m'dir. Kuzeyde Karadeniz'den başlayan eğim, güneyde Çamdağı'nın zirvesindeki Fındıktepe'de 900 metreye ulaşır. Doğu sınırını belirleyen Melen Çayı ve batı sınırını oluşturan Maden Deresi arasında yer alan Kocaali ilçesi, doğuda Akçakoca ve Cumaova, güneyde Hendek, batıda Karasu ilçesi ve kuzeyde Karadeniz ile tamamı kumsal olan bir kıyı şeridi ile sınırlanmıştır. İlçe merkezi, kıyından 2 km içeride kurulmuş olup yerleşim son yıllarda denize doğru gelişim göstermektedir. İlçe yüzölçümünün %25'i (55.8 km²) orman alanı ile kaplı olup ağırlıklı olarak çam, çınar, kayın, ıhlamur, kestane ve kızılğaç türleri mevcuttur. Arazi kullanımı bakımından genel bitki örtüsünün fındık bahçeleri olduğu söylenebilir. Genel olarak yazları sıcak ve kısmen yağışlı, kışları ise kar ve yağmur yağışlı geçer. Kış aylarında yağışlar genelde kar ve yağmur, ilkbahar ve sonbahar aylarında ise sadece yağmur görülür. Metrekareye ortalama 900 kg yağış düşer. Genellikle sonbahar mevsimi sonu, kış ve ilkbahar aylarında yoğun sis görülür. Bitki örtüsünde değişik karakterlere pek rastlanılmaz. Dağlık olarak ifade edilen güney kısımlarında sadece Çamdağı bölgesi ormanla kaplı olup, diğer bölgelerde ormanlara kısmen rastlanır. Orman alanları dışında kalan arazinin tamamına yakını fındık bahçeleri ile kaplıdır.

Tarım: İlçe ekonomisinde ana eksen fındıktır. Toplam arazinin %64'ü tarım alanı, bunun da %95'i fındık bahçesi olarak kullanılmaktadır. Faal iş gücünün % 60'ı tarımla uğraşmaktadır. Yıllık ortalama 30.000 ton fındık üretimi ile Kocaali, Sakarya İli'nin en çok fındık üreten ilçesi konumundadır. Ancak iklim ve diğer sebeplerle bu miktar yıllara göre değişebilmektedir. Fındık tarımında işletme ölçeği giderek küçülmemekte, bu durum da yeni geçim alanları ve alternatif faaliyetler arayışını hızlandırmaktadır. Ancak, fındık dışındaki zirai faaliyetler genellikle aile ihtiyacını karşılayacak ölçüde kalmaktadır.

Hayvancılık: Fındığa alternatif olarak son yıllarda süt sığırcılığı ve tavukçuluk alanında kıpırdanmalar başlamıştır. Balıkçılıkta ise 17 kilometre sahil şeridinde mukabil yeterli seviyede üretim yapılamamaktadır. Balıkçılıkla uğraşan kişilerin sayısı azdır ve küçük tekneler kullanılmaktadırlar.

Tavukçuluk alanında broyler yetiştiriciliği ilçede gelişmektedir. Otlak ve mera bulunmayışı, açık arazinin sınırlı olması ve yem bitkileri ekilişinin az olması nedeniyle büyükbaş hayvancılık gelişmemektedir.

Sanayi: Kocaali ilçesinde tarımsal amaçlı sanayi tesisi olarak 10 adet fındık kırma fabrikası mevcut olup bu fabrikalardan 4 tanesi faaldir. Ayrıca İlçede 1 adet fındık kavurma fabrikası bulunmaktadır. Kocaali ve Ortaköy Fiskobirlik Kooperatiflerine ait 2 adet fındık kırma fabrikası 1999 yılında meydana gelen depremlerde hasar gördüklerinden faaliyetlerini durdurmuşlardır. Kocaali Fiskobirlik Fındık Kırma Tesisinin onarımı devam etmektedir.

TARAKLI

Sakarya iline bağlı bir ilçe merkezi olan Taraklı, doğusunda Bolu ili Göynük ilçesi, batısında Geyve İlçesi, güneyinde Bilecik ili Gölpaazarı ilçesi ve kuzeyinde Akyazı ilçesi ile çevrilidir. Sakarya İli'nin Bolu ve Bilecik ilçeleri ile birleştiği bölümde yer alan **Taraklı**, dağ ve tepeler arasındaki **Göynük Çayı vadisinde**, ormanlık bir alanda kurulmuştur. Taraklı'nın güneyinde Tokar ve Taşlık Tepe, batısında Çay Yakası Tepesi, kuzeyinde Hıdırlık ve Karakamışlık Tepeleri ile çevrilidir. İlçenin 21 km. kuzeydoğusunda Samanlı Dağları'nın uzantısı olan **Kapıorman Dağları** üzerinde **Karagöl Yaylası** bulunmaktadır. Evliya Çelebi Seyahatnamesinde bahsedildiği üzere, Osmanlı Döneminde halkın şimşir kaşık ve tarak yapması nedeniyle adının **Yenice Tarakçı** olarak anıldığı belirtilmektedir. Bu isim zamanla halk dilinde **Taraklı** olarak değişmiştir.

Taraklı doğal bitki örtüsü bakımından oldukça zengindir. Dağlar tamamen ormanlarla kaplıdır. Bu ormanlardan çam, meşe, gürgen, kayın, köknar ve şimşir türü ağaç çeşitleri bulunmaktadır. Diğer alanlarda çalılık ve makiler yer alır.

İlçe ekonomisi tarım, hayvancılık doğa ve kültür turizmine dayalıdır. Hisar Tepe'deki kale kalıntıları, su sarnıçları, Taraklı Hanı ve Osmanlı kent dokusunu oluşturan, günümüze iyi durumda gelen Taraklı Evleri, Osmanlı Sokakları, Mahdumlar Köyü'ndeki Kara Değirmen bulunmaktadır. Karagöl Yaylası, Belengerme Tepesi, Hamza Pınarı, Çile Pınarı, Dört Oluk, Hıdırlık Tepesi, Güngörmez Şelalesi, Gürleyik Suyu ve Hark Kanyonu ilçenin doğal güzelliklerinin başlıcalarıdır.

Yetiştirilen tarımsal ürünler; arpa, buğday, yulaf, nohut, fasulye, fiğ ekilir. İlçede meyvecilikte gelişmiş olup genelde elma, ayva, armut, kiraz, vişne, ceviz yetiştiriciliği yapılmaktadır. İlkbahar geç

donlarının zarar vermesi ve meyvenin olduğu yıllarda pazarlama sıkıntısından dolayı çiftçiler meyve bahçelerini keserek yerine kavaklık kurmaktadır. Son 6 - 7 yıllık dönemde vişne, son 2 yılda da Enginar üretiminde büyük artış olmuştur. Hayvancılıkta büyük ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapılmaktadır.

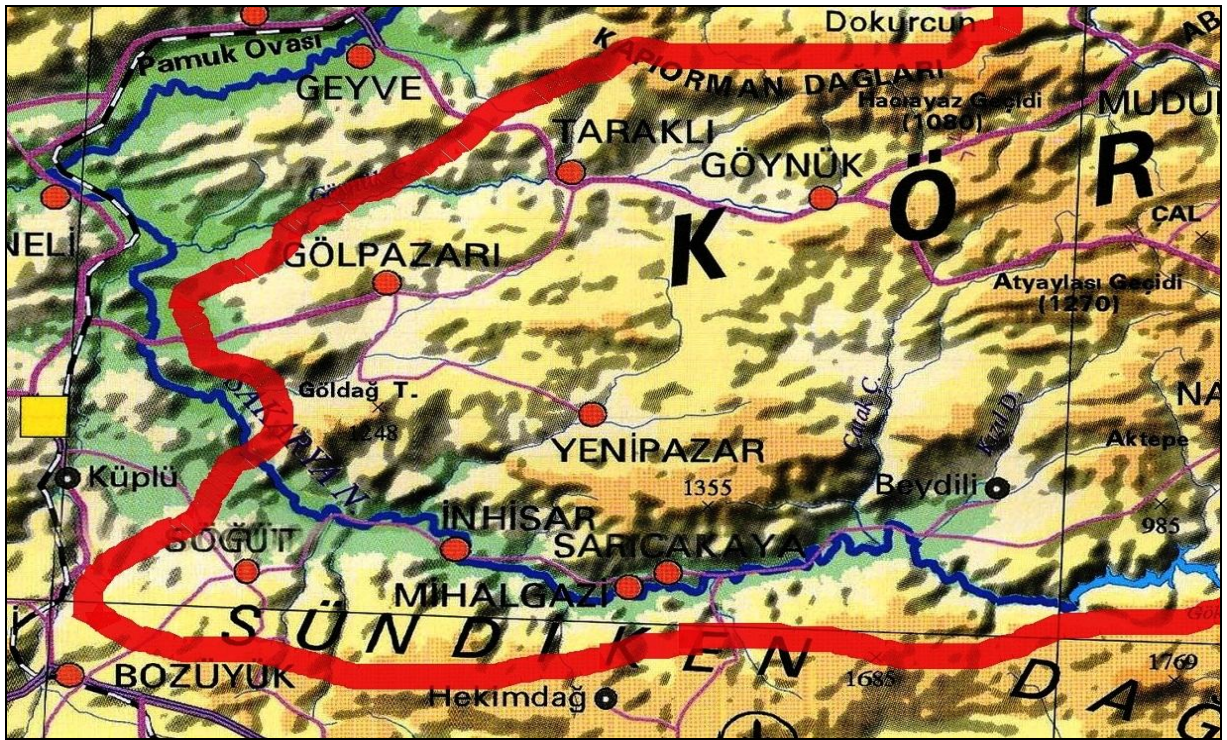
Taraklı'da restore edilmiş 3 katlı bir ev

Bir zamanlar yolu dahi bilinmeyen **Taraklı** artık önemli bir kültür turizm merkezi gelmiştir. Kasabada tarihi yapılarla ilgili büyük bir restorasyon çalışmalarına başlanılmış tarihi çarşıda bulunan 64 dükkanın 55'i onarılarak evlerin yüzde 20'si bakım tadilatı yapılarak Taraklı'nın çehresi değiştirilmiştir.

En az Safranbolu evleri kadar ayakta kalabilmiştir. Üstelik Taraklı evleri Safranbolu'dan farklı olarak yemyeşil bir doğanın içinde yer almaktadır. Hıdırlık Tepesi ve Taraklı Hisarının yamaçları ile bu iki tepe arasındaki vadide kurulu, Taraklı'ya, Göynük cihetinden gelen dere de ayrı bir güzellik katmaktadır. Tarihi evlerin bazılarının yaşları 3 asrın üzerindedir. Bu evlerin genel karakteristiği Osmanlı şehir dokusunu oluşturan 3 katlı ev biçimidir.

BİLECİK İLİ

İdari alanı itibariyle Marmara, Karadeniz, Orta Anadolu ve Ege Bölgelerinde yer tutan **Bilecik** ilinin Karadeniz bölgesinde yer alan ilçeleri şunlardır: **Gölpazarı, Yenipazar, Söğüt, İnhisar.**

Sakarya Irmağı ile Mudurnu-Göynük Çayı Vadisi arasında kalan saha Köroğlu Dağlarının batıdaki başlangıç yeri olup bu alanda Bilecik ilinin Gölpaazarı (11424) ve Yenipazar (1061) ilçe merkezleri yer almaktadır. Göl Dağı'nın (Sipahi Dağı) kuzeyinde eski bir göl tabanında (Gölova) yer alan **Gölpazarı**, tarım, ticaret ve hayvancılıkla geçinen kırsal bir sahanın idari merkezi konumunda orta büyüklükte bir kasabadır. Gölova ismiyle bilinen Gölpaazarı Ovası, alüvyonlarla kaplı bir bölgedir. Ekonomisi tarıma dayalıdır. Başlıca tarım ürünleri şekerpancarı, ayçiçeği, buğday, arpa ve üzumdür. Hayvancılık ilçe ekonomisinde önemli yer tutar. Koyun, keçi ve sığır beslenir.

1061 nüfuslu **Yenipazar** ise, köy-kasaba arası özellikte bir ilçe merkezidir. Eski adı "Kırka" olan Yenipazar, **Değirmendere Çayı**'nın kıyısında tepe üzerinde kurulmuştur. Ekonomisi tarıma dayalıdır. Başlıca tarım ürünleri şekerpancarı, buğday, arpa ve üzumdür. Hayvancılık ilçe ekonomisinde önemli yer tutar. Yüksek kesimlerinde kızılçam ve karaçam ormanları vardır. 1926 yılında ilçe yapılan Gölpaazarı ilçesine bucak olarak bağlanmış, 1988 yılında ilçe olmuştur. Dağlık sahada yer alması ve iş imkânlarının kısıtlı olması nedeniyle göç vermektedir.

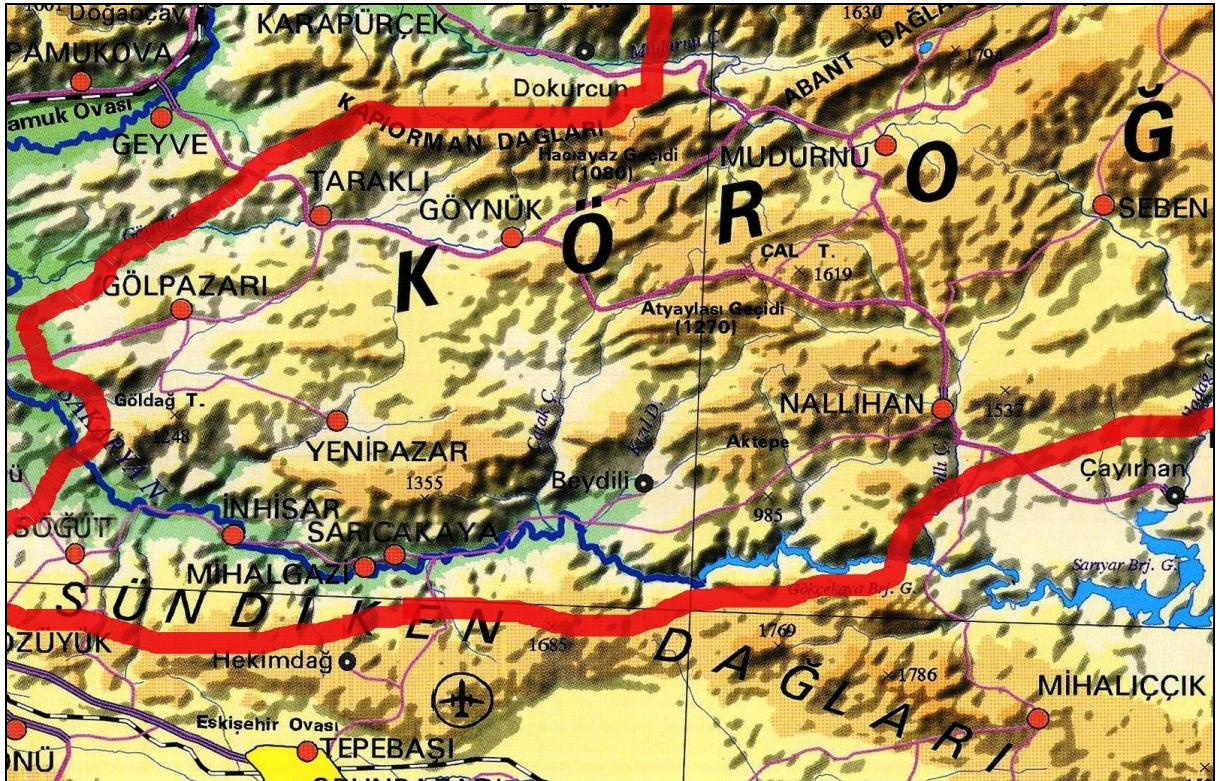
19425 nüfuslu **Söğüt**, Sakarya vadisinin güneybatısında Südüken Dağlarının batı eteklerinde “Söğüt Platosu” üzerinde yer almaktadır. **Osmanlı Devletinin ilk başkenti olan Söğüt**, Türkiye Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat tarafından Ertuğrul Gazinin Kayı aşiretine kışlak olarak verilmiştir. Osmanlı Devletinin başkenti Bursa olunca, Söğüt nahiye olarak Eskişehir'e (Sultanönü)bağlandı. Sultan İkinci Abdülhamid Han zamanında, Bilecik, Ertuğrul sancağına bağlanınca, Söğüt de buna bağlı kaza oldu. İl merkezine 25 km mesafededir. İlçe belediyesi 1884'te kurulmuştur. İlçe toprakları orta yükseklikte engebeli alanlardan meydana gelir. Doğusunda Südüken Dağları yer alır. Dağlardan kaynaklanan sular, Sakarya nehrine dökülür. Yüksek kesimlerinde köknar, karaçam, kızılçam ve sarıçamdan meydana gelen ormanlar vardır. Buralarda hayvancılık açısından önemli çayırlar yer alır. Ekonomisi tarıma dayalıdır. Başlıca tarım ürünleri buğday, üzüm, şeker pancarı, ayva ve arpadır. Hayvancılık ve ipekböcekçiliği ekonomide önemli yer tutar. Çok sayıda sığır ve koyun beslenir. Seramik fabrikası, refraktör fabrikası, kozafilatör fabrikaları ve pekmez atölyesi başlıca sanayi kuruluşlarıdır. İlçe topraklarında antimon, feldispat, kaolin, kil yatakları vardır.

İnhisar: 1034 nüfuslu İnhisar kasabası, Südüken Dağlarının karaçamlarla kaplı kuzey eteklerinde yer almaktadır. İlçe toprakları Sakarya Vadisinde yer alır. Sakarya Nehrinin iki yakasında meydana gelen alüvyonlu düzlüklerde meyve ve sebzeçilik yapılır. İklimi müsait olduğundan dört mevsim ürün alınır. Bağcılık ve ipekböcekçiliği gelişmiştir.

ESKİŞEHİR İLİ

İdari alanının büyük bölümü **Orta Anadolu bölgesinde** kalan Eskişehir ilinin **Karadeniz bölgesinde** yer alan ilçeleri şunlardır: **Mihalgazi (1730), Sarıcakaya (2672).**

Her iki yerleşme de Sakarya vadisinde birbirine çok yakın mesafede bulunmaktadır. Sakarya vadisinin korunaklı kesiminde yan yana bulunan Mihalgazi ve Sarıcakaya'da Akdeniz iklimi hüküm sürmektedir. Yazların sıcak ve kurak, kışların ılık ve yağışlı geçtiği bu yörede Sakarya vadisi tabanında **sebze seraları, zeytin, nar ve diğer meyve ağaçları** geniş alan kaplamaktadır. Sarıcakaya, mermer yönünden zengindir. Çeşitli mermer ocaklarından çıkarılan mermer işlenmek üzere Afyon Eskişehir gibi merkezlere gönderilmektedir. Kırk hatlarından çıkan sıcak su kaynakları nedeniyle kaplıca turizmi gelişme yönündedir.

Sakarya vadisinde yer alan Mihalgazi kasabası

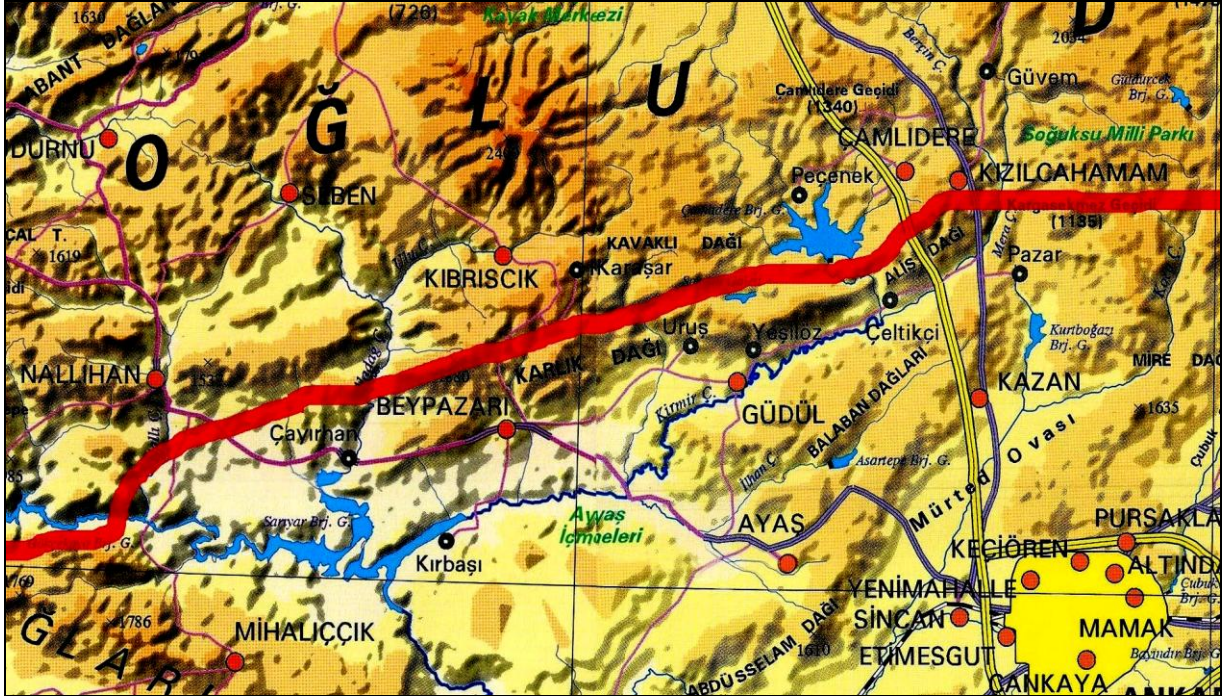

Sakarya vadisinde yer alan Sarıcakaya kasabası

ANKARA İLİ

İdari alanının büyük bölümü **Orta Anadolu bölgesinde** kalan **Ankara** ilinin Karadeniz bölgesinde yer alan idari üniteleri şunlardır: **Nallıhan** ilçesinin **ilçe merkeziyle birlikte Merkez bucağı** ve **Beydili (Çamalan) bucağı**; **Beypazarı** ilçesinin **Karaşar bucağı**; **Çamlıdere** ilçe alanının bütünü; **Kızılcahamam** ilçesinin **ilçe merkeziyle birlikte Merkez Bucacı** ve **Güvem Bucacı**.

12457 nüfuslu **Nallıhan**, Ankara ilinin Batı Karadeniz Bölgesinde kalan ilçe merkezlerindedir. Ankara'ya 160 km uzaklıkta, tarihi İstanbul Yolu (İpek Yolu) üzerindedir. Nallıhan, adını yakınından geçen Nallı Suyu ve Osmanlı vezirlerinden Nasuh Paşa'nın yaptırdığı handan alır. Osmanlı Döneminde “**Karahisar-ı Nallu**” adıyla anılan Nallıhan'da pirinç ve üzüm başlıca geçim kaynaklarındandı. İklimsel değişimle birlikte zamanla patatese yönelmiş ancak beklenen verim alınamayınca iri taneli fasulye (eşşek baklası) ve domates ekimi yaygınlaşmıştır. **Çiller köyünün** domatesinin ve fasulyesinin kalitesi çok üst düzeydedir. Nallıhan, ipek iğne oyaları ile ünlüdür. Yaprak sarma, kapama pilavı, hoşmelim ve bayram çörekleri yöresel yemeklerindedir.

Beypazarı ilçesinin kuzey kesimleri de Köroğlu Dağlarının Orta Anadolu'ya sokulan kesimleri üzerinde yer almaktadır. Bu alanda yer alan **1499** nüfuslu **Karaşar**, şimdi idari fonksiyonu bulunmayan eski Karaşar Bucağının merkezi idi. Burada yaşayan halk, Orta Asya'dan göç eden Türkmen aşiretlerindedir. Karaşar aşiretinin kıyafetleri sade olup başlarında kara fes, bellerinde ve bacaklarında kara şallar bulunduğu için “Karaşallılar” adı verilmiştir. Karaşallı adı zamanla **Karaşarlı**'ya dönüşmüştür. Önceleri hayvancılıkla geçinen Karaşar halkı şimdi kısmen tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. Çevresi meşe ve karaçam ağaçlarıyla kaplı olan Karaşar'ın kuzeyinde **Eğriova Yaylası** ve **Eğriova Gölü** bulunmaktadır. Çok şirin bir mesire alanı olması nedeniyle Beypazarı ve Ankara'nın piknik alanı durumundadır.

Bey pazarı ilçesi Karaşar Köyü- Eğriova yaylası ve Eğriova göleti

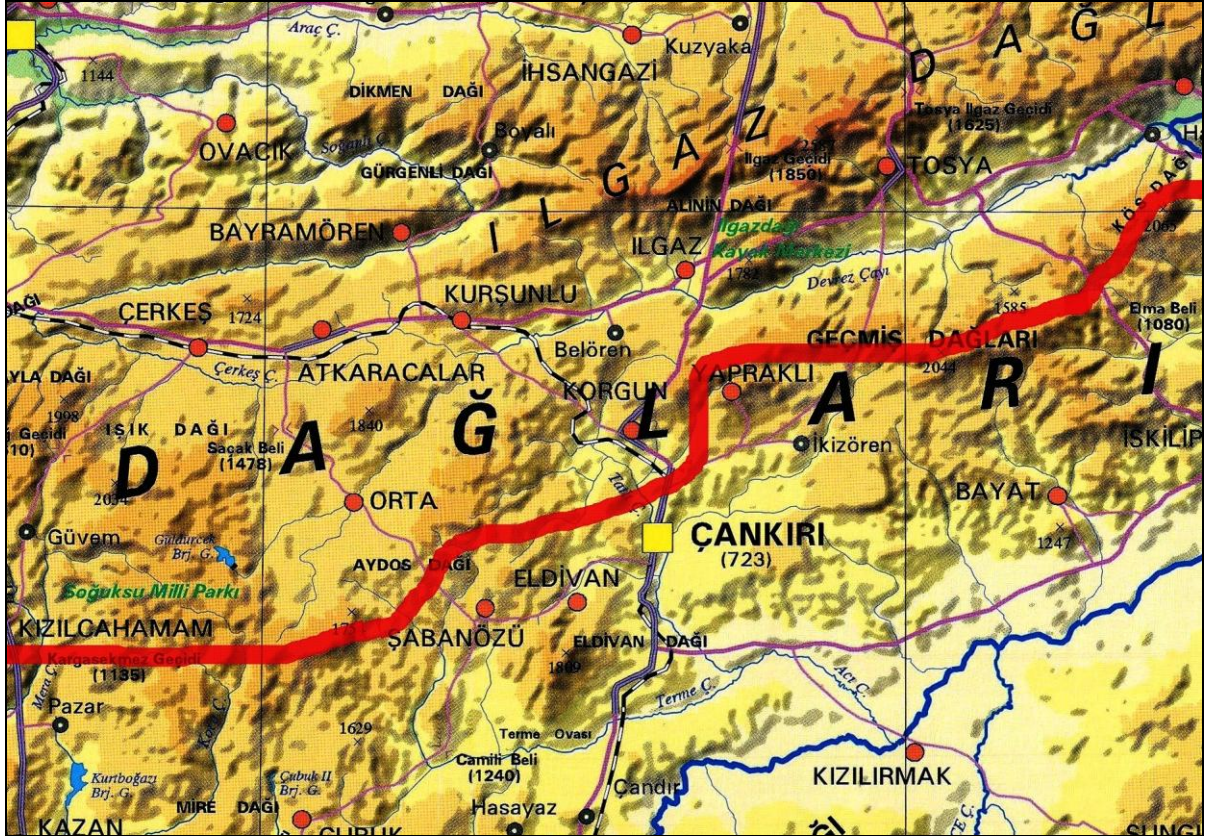
Ankara'ya içme suyu sağlayan baraj gölüne de adını veren **Çamlıdere(2994)**, Ankara-İstanbul oto yolu kenarında yer almaktadır. Çamlıdere, doğal güzellikleri ve ormanları ile de tanınmıştır. **Çamkoru** mesire alanı ve Benli Yaylası ilçe sınırları içinde bulunmaktadır.

Kızılcahamam (16726), E5 olarak numaralandırılan Ankara-İstanbul Devlet Karayolunun üzerindedir. Kargasekmez Dağı'nın virajlarından sonra ormanlık bir alanda yer alan Kızılcahamam kırıklı yapısı nedeniyle kaplıcalarıyla ve mineral sularıyla adını duyurmuştur. Kızılcahamam'ın yerleşim alanınada yeteri miktarda düzlük alan bulunmadığından dolayı çok sıkışık bir yerleşim yapısı mevcuttur. Buna rağmen yamaçlara doğru sürekli genişleme eğilimindedir. Roma döneminden beri kullanıldığı bilinen Kızılcahamam kaplıcaları Türkiye çapında ün kazanmıştır. Kızılcahamam genellikle **Soğuksu Milli Parkı**, kaplıcaları, otelleri, maden suları, tarihi yerleri ve festivalleri ile tanınır. Şifa merkezidir. Termal suları pek çok hastalığa iyi gelmektedir. Ankara'ya yakınlığı nedeniyle özellikle hafta sonları çok sayıda

günübirlikçi turist ağırlar. İlçe içindeki çok sayıdaki lokantalar Ankara'dan gelen misafirlere ve kaplıca ziyaretçilerine hizmet verir. Pazar günleri kurulan köylü pazarlarında civar köylerden gelen köylüler, getirdikleri yöresel ve doğal ürünlerini pazarlarlar. Son yıllarda yapılan büyük oteller kongre ve toplantılara ev sahipliği yapmakta, bu yolla İlçe turizmüne büyük katkılar sağlamaktadırlar.

ÇANKIRI İLİ

İdari alanının % 45' lik bölümünün Orta Anadolu bölgesinde, % 55'lik bölümünün Karadeniz bölgesinde yer tuttuğu Çankırı ilinin **Karadeniz bölgesinde** bulunan ilçeleri şunlardır: **Bayramören, Çerkeş, Atkaracalar, Kursunlu, Ilgaz, Korgun, Orta.**

Bayramören, Köroğlu Dağları içinde Kocadağ ya da Gürgenli Dağı eteğinde **Soğanlı Çayı vadisi yamacında** yer almaktadır. 690 nüfuslu köy özellikli bir ilçe merkezidir. Bayramören ilçesi, halkın büyük bir çoğunluğunun köylerde yaşadığı bir idari ünedir. Ağırlıklı olarak İstanbul ve Ankara'ya göç vermektedir. Tarım ve hayvancılık en önemli geçim kaynağıdır.

Işık Dağı'nın kuzeyinde Soğanlı-Çerkeş çayları arasında yer alan **Çerkeş** (8658), Kuzey Anadolu Fay zonu içinde yer almaktadır. Çankırı'nın merkez ilçesinden sonra en geniş ilçesini oluşturmaktadır. 1950'lerden sonra başlayan hızlı göç hareketi Çerkeş'i de etkilemiş, Ankara, İstanbul, İzmir, Zonguldak ve Karabük'e aileler halinde göçler yaşanmıştır. Aynı dönemlerde mevsimlik işçi olarak Ankara'ya gidenlerin genelde inşaatlarda duvarcılık, sıvacılık ve marangozluk yaptıkları bilinmektedir. Çerkeş'te son yıllarda gıda alanında kurulan bazı büyük tesisler, işsizliğin azalmasına katkıda bulunmuştur.

Atkaracalar (2013), Kursunlu (3937) ve Ilgaz (7383) kasabaları Çerkeş'in doğusunda Ilgaz Dağlarının güneyinde Çerkeş Çayı ile Devrez çayının yukarı çıkırında Kuzey Anadolu Fay zonu içinde aynı doğrultuda yer almaktadırlar. Eski ismi **Koçhisar** olan **Ilgaz**'da göç veren ilçelerdendir. Tarım ve hayvancılığın ağırlıklı olarak geçim kaynağı olduğu ilçe, başta Ankara ve İstanbul'a göç vermekte ve bu şehirlere giden Ilgazlılar'dan sürekli yerleşenler genellikle devlet kademelerinde

çalışırken, mevsimlik olarak göç edenler inşaat sektöründe çalışmakta ve belirli zamanlarda memleketlerine geri dönmektedirler.

Çankırı'nın kuzeyinde Çankırı'ya 20 km uzaklıkta, Çankırı-Kastamonu karayolu üzerinde yer alan 2092 nüfuslu **Korgun**, 1990 yılında ilçe merkezi oldu. Korgun, daha önce Çankırı Merkez İlçeye bağlı bir belde idi. Organize Sanayi Bölgesi'nin faaliyete geçmesiyle Korgun'da belirli bir ekonomik canlılık yaşanmakta, ancak köylerinden göç devam etmektedir. Göç edenler genellikle İzmit Derince ile Ankara, İstanbul ve Kırıkkale'ye gitmektedirler. Halkın geçim kaynağını ise tarım ve hayvancılıktır.

Işık ve Aydos Dağları arasında yer alan **Orta (3661)** kasabası, Çankırı ilinin Batı Karadeniz Bölgesinde kalan ilçe merkezlerindedir. Orta'nın eski adı **Karî Pazarı** olup (okuyanların toplandığı yer) halk arasında **Karapazar** olarak bilinir. 01.04.1959 tarihinde İlçe olmasıyla birlikte "Orta" olarak düzenlenmiştir. Bu ismin verilmesinde İlçe Merkezinin kendisine bağlı olan köylere ve kasabalara mesafesinin ortalama bir uzaklıkta olması etkili olmuştur.

ÇORUM İLİ

Çorum iline bağlı olup Batı Kardeniz bölgesinde yer alan ilçeler Kargı, Osmancık, Dodurga ve Laçın'dır.

Kargı (5227), Köroğlu Dağlarının doğu kesiminde Saraycık Dağı'nın Kızılırmak Vadisine sokulduğu yerde bulunmaktadır. Kızılırmak vadisinin genişlediği bu yöreye "Kargı Oluğu" denilmektedir. Çeltik tarlalarının yaygın olarak alan kapladığı bu depresyon mikroklima alanı olduğundan Akdeniz iklimine benzer koşullar hüküm sürmektedir. Bu nedenle incir, nar, antep fıstığı yetiştirilir. Bamyaya, şeftali, elma, armut ve tulum peyniri diğer ürünlerdir.

26388 nüfuslu Osmancık da Kızılırmak vadisinde yer almakta ve çeltik tarımı yapılmaktadır. 1997 yılında belediyenin yaptığı zirai çalışmalarda "TR-427" kodlu isimsiz çeltik türünün Osmancık iklimine çok rahat uyum sağladığı ve çok iyi mahsul verdiği belirlenmiş ve Patent Enstitüsü'ne başvurularak bu pirinç türüne "**Osmancık-97" patenti** adı alınmış ve tescil ettirilmiştir. Osmancık-97, günümüzde Türkiye'de en çok tercih edilen pirinç türlerinden biridir.

Dodurga (2996), Kızılırmak vadisinde Osmancık'ın güneyinde yer almaktadır. İlçede birinci çeltik yetiştirilmektedir. Kuru tarım alanlarında buğday ve arpa ekimi yapılmaktadır. Kuru tarım alanlarında az miktarda ticari amaçlı şeker pancarı, soğan, fasulye, nohut ve mercimek ekimi yapılmaktadır. Son yıllarda halkın tarıma özendirilmesi amacıyla 2003 yılında çiftçilere 900 adet ceviz fidanı 580 adet muhtelif meyve fidanı dağıtımı yapılmıştır.

Dodurga ilçesi **linyit yatakları yönünden zengindir**. Dodurga ilçesinde kömür 1942 de bulunmuştur. İşletilmeye aynı yıl başlanmıştır. MTA tarafından 1948 de yapılan etütte 30 milyon ton rezerv tespit edilmiştir.

Dodurga ilçesinde hayvancılık halkın tarım ve madenden sonra üçüncü geçim kaynağıdır. İlçede 2953 adet büyükbaş, 2125 adet küçükbaş hayvan olup büyükbaş hayvanlarda melez ve kültür ırkına doğru bir artış söz konusu olmaktadır. Bu artışta desteklemeli olarak yapılan suni tohumlama etkili olmuştur. İlçede 2011 yılında 1 adet tekstil fabrikası açılmıştır.

Lâçin (1198), Kızılırmak vadisinde Dodurga'nın güneydoğusunda yer almaktadır. Laçin ilçe merkezi olmadan önce **Büyük Lâçin** ve **Küçük Lâçin** olmak üzere iki köydü. **20 Mayıs 1990** iki köy birleşerek **LÂÇİN** adıyla tek yerleşme haline getirilmiş ve ilçe merkezi yapılmıştır. "**Lâçin**", tüyleri beyaz benekli bir cins erkek şahinin ve eski bir Türk aşiretinin adıdır. İlçede tahıl, bakliyat tarımı yapılmaktadır. Kızılırmak vadi tabanında sulu tarım yapılmakta, sebze ve meyve yetiştirilmektedir.